

НАЙ-БОГАТИЯТ ЧОВЕК ВЪВ ВАВИЛОН

ГЛАВА I

Вавилон

На страниците на историята ни няма град по-величествен пот Вавилон. Самото му име ни кара да си представим картини на охолство и блясък. Богатството му на злато и скъпоценни камъни е пословично. Естествено е да мислим, че подобен богат град се е развил в подходящи условия и е бил обграден от богати естествени ресурси като гори и мини. Но в действителност не било така. Градът се намирал до река Ефрат в плоска, суха долина. Няма нито гори, нито каменни мини – нито дори камъни за строеж. Дори не бил разположен на място, през което минавали търговски кервани. Валежите били недостатъчни за отглеждането на посеви.

Вавилон е отличен пример за способността на хората да постигат велики неща, използвайки каквото имат на разположение. Всички ресурси поддържащи големия град били създадени от гражданите му. Всичкото му богатство било сътворено от хората. Вавилон притежавал само два естествени ресурса – плодородна земя и вода от реката. С едно от най-великите постижения на инженерството по това време (а и до ден днешен), Вавилонците отклонили водите на река Ефрат чрез бентове и огромни напоителни канали. Тези канали се простирали надлъж и нашир през цялата долина и вливали животворна вода в плодородната почва. Това се смята за едни от първите големи инженерни подвизи в историята. Благодарение на тези напоителни канали вавилонците се радвали на изключително богата реколта, каквато света не бил виждал преди това. За щастие, през дългото си съществуване, Вавилон се управлявал от крале, които рядко се поддавали на желанието за завоевания и грабежи. Те водели много войни, но повечето били локални или с цел защита на града от амбициозни завоеватели от други страни, които ламтяли за богатствата на Вавилон. Отличните управници на Вавилон са останали в историята със своята съобразителност, предприемчивост и справедливост. Вавилон не раждал самонадеяни монарси, целящи да завладеят целия свят.

Като град, Вавилон вече не съществува. Когато заредената с енергия човешка сила, която изградила и поддържала града хилядолетия наред се изтеглила, той бързо се превърнал в изоставена развалина. Местоположението на града е в Азия на около седемстотин километра източно от Суецкия Канал и на юг от Персийския Залив. Климатът бил горещ и сух.

Днес долината на Ефрат – по времето на Вавилон богата фермерска област – отново се е превърнала в суха пустиня. Оскъдна трева и пустинни храсти се борят за съществуването си срещу носения от вятъра пясък. Няма ги вече плодородните долини, гигантските градове и керваните носещи скъпи стоки. Единствените обитатели са номадски групи от Араби, оцеляващи благодарение на отглеждането на малки стада от овце. Така е било около началото на Христовата ера.

На места в долината се издигат хълмове от пръст. Векове наред пътешествениците са ги смятали просто за хълмове. Вниманието на археолозите било привлечени към тях поради

парчетата от керамика и тухли разкривани от редките валежи. Експедиции, финансирани от европейски и американски музеи били изпратени да разкопаят и да видят какво може да бъде открито. Мотики и лопати скоро доказали, че тези хълмове са древни градове. Или по-точно градове-гробове .

Вавилон бил един от тях. Над него в продължение на около двадесет века, ветровете натрупали пустинен пясък. Тухлените стени се били разпаднали и се превърнали отново в пръст. Такъв е Вавилон – градът на богатството – днес: купчина пръст изоставена от толкова дълго, че никой дори не знаел името на града докато то не било открито чрез внимателно отстраняване на натрупали се през вековете отпадъците от улиците, храмовете и дворците му.

Много учени смятат вавилонската цивилизация и други градове в долината за най-старите, за които има официални архиви. Доказано е, че градът е съществувал поне преди 8000 години. Интересно е как тези дати са били изчислени. Сред развалините на Вавилон било открито описание на слънчево затъмнение. Модерни астрономи веднага изчислили времето когато слънчево затъмнение видимо от Вавилон се е случило и така определили връзката между техния календар и нашия.

По този начин било доказано, че преди 8000г. Вавилонците живеели в град с издигнати стени. Можем само да предполагаме колко още векове преди това подобни градове са съществували. Жителите не били варвари живеещи зад защитни стени. Те били образован и интелигентен народ. Доколкото знаем от историята те са били първите астрономи, първите инженери, първите математици, първите финансисти и първите хора със своя писменост.

Вече споменахме напоителната им система, която правела от сухата долина земеделски рай. Остатъците от тези канали все още могат да бъдат проследени, въпреки че са пълни с натрупал се пясък. Някои то тях били толкова широки, че когато били празни, дузина коне можели да бъдат яздени по дъното им. По големена те могат да се сравняват с много от модерните напоителни системи.

Освен напоителната система, Вавилонските инженери изпълнили още един проект от подобна величина. Чрез сложна дренажна система те направили огромна площ от блата при устията на реките Тигър и Ефрат обработваеми и ги използвали за посеви.

Херодот, гръцкият пътешественик и историк, посетил Вавилон през най-величествения му период и ни и дал единственото познато описание на града, написано от външен човек. Той ясно описва града и някои от необичайните привички на гражданите му. Той споменава забележителното плодородие на земята и богатата жътва от жито и ечемик. Величието на Вавилон е изчезнало, но мъдростта му е била запазена за нас. Това ние дължим на техните архиви. В тези далечни дни, хартията не била измислена. Вместо това Вавилонците с мъка изрязвали писмеността си върху плочи от влажна глина. Когато били завършени, плочите се изпичали и по този начин се втвърдявали. Размерът им били около 15 по 20 см. с 2,5см. дебелина.

Тези глинени плочи, както често са наричани, били използвани така като ние използваме модерните методи за записване. На тях били записвани легенди, поезия, царски постановления, законите на страната, дори и писма, които били изпращани чрез пратеници до далечни градове. Тези глинени плочи ни позволяват да надникнем в личните дела на хората. Например една плоча на градски магазинер разкрива, че в даден ден клиент е разменил крава срещу седем торби жито, три от които клиентът получил тогава, а останалите четири – когато ги поиска.

Затрупани под развалините на града, археолозите открили цели библиотеки с хиляди подобни плочи.

Едно от чудесата на Вавилон били огромните стени обграждащи града. Древните народи ги сравнявали с великите пирамиди на Египет и ги причислявали към Седемте чудеса на света. Смята се, че кралица Семирамис е наредила да бъдат изградени първите стени през ранната история на града. Съвременните археолози не са успели да намерят следи от първоначалната стена. Точната ѝ височина също не е известна. От описанието на ранни писатели се предполага, че височината ѝ е била над 15 метра и била допълнително подсигурана от дълбок ров пълен с вода.

Стените построени по-късно и станали далеч по-известни били започнати около 600г. пр. Хр. от крал Набопаласар. Измеренията на плана му били толкова големи, че той не доживял да го види завършен. Тази задача поел синът му Навуходоносор, чието име е познато от библейската история.

Височината и дължината на тези стени били смайващи. Надеждни източници твърдят, че те били около 50 метра високи – колкото модерна 15 етажна сграда. Дължината им била над 15 километра. Те били толкова широки, че голяма колесница можела да се движи по тях. От тази поразителна постройка не е останало почти нищо освен основите и рова.

Освен разрушителната сила на природата, Арабите също помогнали за унищожението им като плякосали тухлите за собствените си строежи.

Срещу стените на Вавилон се изправяли, една след друга, армиите на почти всички завоеватели от онова време. Редица крале обсаждали Вавилон, но винаги безрезултатно. Нападателните армии от това време не били малки. Историците говорят за групи от 10,000 конници, 25,000 колесници, 1200 полка с по 1000 войника във всеки полк. Често 2-3 години били необходими, за да се подготви въоръжението и храната за нападението. Вавилон бил организиран като съвременен град. Имало улици и магазини. Търговци предлагали стоката си в жилищните райони. Жреци служели във великолепните храмове. В града имало вътрешно заграждение на кралския палат. Смята се, че стените около палата били по високи от тези около града.

Вавилонците били изкусни майстори. Те владеели скулптора, живопис, тъкачество, златарство и производство на метални оръжия и земеделски пособия. Техните златари създавали най-красивите бижута. Много такива били изровени от гробовете на заможните граждани и сега са изложени в големите музеи по света.

Докато в други части на света хората все още сечели дървета с каменни брадви и ловели с кремъчни копия и стрели, вавилонците използвали брадви, копия и стрели с метални остриета.

Те били опитни финансисти и търговци. Доколкото знаем те са измислили парите като способ за обмен, както и договорите за плащане.

Във Вавилон никога не бил стъпвал кракът на вражеска армия до 540г. пр. Хр. Дори и тогава стените му не били превзети. Историята за падението на Вавилон е необикновена. Кир – един от големите завоеватели на този период, възнамерявал да нападне града и се надявал да покори „непревземаемите“ му стени. Съветниците на Набонид, кралят на Вавилон, настоявали той да излезе срещу Кир в битка, вместо да чака градът да бъде обсаден. Вавилонската армия претърпяла поражение и била принудена да се оттегли далеч от града. Тогава Кир влязъл през отворените врати и завладял Вавилон без съпротива.

След това мощта и престижа на града постепенно се стопили докато, след около няколко стотин години, той бил изоставен и оставен на ветровете и бурите да го изравнят отново с пустинната земя, от която било възникнало величието му. Вавилон се разпаднал и никога повече не бил издигнат отново, но на него цивилизацията ни дължи много.

Вековете са разрушили стените на храмовете му, но мъдростта на Вавилон е устояла на времето.

Парите са средството, чрез което се измерват земните постижения.

Парите ни помагат да се насладим на най-доброто, което този свят предлага.

Парите са изобилни за онези, които разбират простите закони на тяхното придобиване.

Парите днес се управляват от същите закони, които са ги контролирали когато заможни хора са изпълвали улиците на Вавилон преди шест хиляди години.

ГЛАВА II

Човекът, който желаше богатство

Бансир, майсторът на колесници във Вавилон бе напълно обезкуражен. Седейки на ниската ограда обграждаща собствеността му, той тъжно наблюдаваше скромния си дом и отворената работилница, в която стоеше недовършена колесница.

Жена му често се появяваше на отворената врата. Погледът ѝ му напомняше, че софрата му беше почти празна и че би трябвало да работи над колесницата, да удря с чука и да сече с длетото, да лакира и да боядисва, да опъва кожата около колелото и да приготвя колесницата за доставка, за да може да получи възнаграждението си от заможния клиент. Но независимо от това, мускулестото му тяло се беше отпуснало на стената. Бавният му ум се бореше търпеливо с някакъв проблем, за който не намираше решение. Лъчите на горещото, тропическо слънце, типични за тази долина на Ефрат, безмилостно се спускаха над него. Капчици пот се образуваха над веждите му, спускаха се незабелязано и се губеха в косматите му гърди.

Над дома му се извисяваше високата, терасовидна стена обграждаща кралския палат. Наблизо обрисуваната кула на храм Бел разцепваше небосвода. В сянката на такова величие се намираше простата му къща, наред с много други още по-малки и неугледни домове. Такъв беше Вавилон – примес от величие и нищета, ослепително богатство и пълна мизерия, събрани заедно зад защитните стени на града без точен план или система.

Зад него шумните каляски на богатшите разпръскваха обутите със сандали търговци и босоногите просяци. Дори и богатите бяха принудени да отстъпят в улеите в края на улицата, за да направят път на дългите редици от кралски роби, всички те носещи по една тежка козя кожа пълна с вода, която ще бъде излята над Висящите градини. Но Бансир беше прекалено вгълбен в собствените си проблеми, за да чуе или да обърне внимание на цялата тази врява на улицата. Неочакваното изсвирване на позната лира го изкара от неговия блян. Той се обърна и видя деликатното, усмихнато лице на най-

добрия си приятел – Коби, музикантът.

„Нека Боговете те дарят с голяма свобода, приятелю“ – поздрави Коби по типичния за него начин – „Но изглежда, че Боговете вече са били толкова щедри с теб, че няма нужда да работиш. Радвам се за добрата ти съдба. Ще я споделиш ли с мен? Моля те, извади от кесията си, която трябва да е пълна, иначе ти би бил в работилницата си – само два шекела и ми ги дай назаем до празника довечера. Ще ти ги върна преди да усетиш, че ти липсват.“

„Ако имах два шекела“ – отвърна Бансир мрачно – „на никого не бих могъл да ги дам – дори и на теб, най-добри приятелю...защото те биха били моето богатство – цялото ми богатство. Никой не дава назаем цялото си богатство, даже и на най-добрия си приятел.“

„Какво?“ – възкликна Коби искрено изненадан – „нямаш и шекел в кесията си и стоиш като статуя на стената? Защо не завършиш колесницата? Как иначе ще можеш да задоволиш величественния си апетит? Това не ти приляга, приятелю? Къде изчезна неизчерпаемата ти енергия? Нещо притеснява ли те? Да не би Боговете да са ти донесли несполука?“

„Мъчение от Боговете ще да е“ – съгласи се Бансир – „започна с един сън, безсмислен сън, в който аз бях богат човек. На колана ми висеше голяма кесия, пълна с монети. Имах шекели, които безгрижно хвърлях на просящите; имах сребърни монети, с които купих красива премяна за жена ми; имах и златни монети, които ме караха да се чувствам сигурен за бъдещето и спокойно да харча сребърниците. Велико чувство на задоволство ме изпълваше. Бях напълно друг човек – ти не би ме познал! Нито пък жена ми, без бръчки и сияеща от щастие. Тя отново бе усмихната мома от ранните дни на брака ни.“

„Да, приятен сън“ – рече Коби – „но защо подобно приятно чувство те е превърнало в мрачна статуя на стената?“

„Искаш ли да знаеш защо? Защото когато се събудих и си спомних колко е празна кесията ми, ме обля чувство на недоволство. Нека го обсъдим заедно, защото, както казват моряците, ни двамата сме в една и съща лодка. Като деца ние ходихме заедно при жреца, за да ни научи на ум. Когато бяхме млади, ние заедно се забавлявахме. И като пораснахме си останахме близки приятели. Винаги сме били доволни да работим дълго и да харчим спечеленото свободно. Спечелили сме много монети през последните години и въпреки това, за да изпитаме радостите на живота, трябва да ги сънуваме. Ха! Не сме ли повече от глупави овце? Живеем в най-богатия град на света. Пътешествениците наистина казват, че друг град не може да се сравнява с този. Около нас има толкова много богатство, но ние нямам нищо от него. След половин живот изпълнен с тежка работа, ти, скъпи ми приятелю, имах празна кесия и ми казваш: „Можеш ли да ми дадеш назаем нищожната сума от два шекела до празненството довечера?“ И какво ти отговарям аз? Казвам ли „Ето я кесията ми, с удоволствие ще я споделя с теб“? Не! Аз признавам, че моята кесия е също така празна. Защо е така? Защо не можем да придобием сребро и злато – повече от достатъчно за храна и дрехи?“

„Замисли се и за синовете ни“ – продължи Бансир – „не следват ли те примера на бащите си? Трябва ли и техните семейства и техните синове и семействата на техните синове да живеят наред това богатство и въпреки това, също като нас, да не могат да си позволят нищо повече от малко кисело козе мляко и овесена каша?“

„През всичките тези години на нашето приятелство, ти никога не си говорил така, Бансир.“ – рече Коби объркан.

„Никога през всичките тези години не съм мислил така. От ранни зори до мрак аз работех и правех най-добрите колесници и търпеливо чаках някой ден Боговете да забележат достойните ми дела и да ме дарят с благополучие. Но те никога не го сториха? Най-сетне

аз осъзнавам, че те никога няма да го направят. Затова сърцето ми е тъжно. Желая да бъда заможен. Желая да притежавам земя и добитък, да имам добри дрехи и монети в кесията си. Ще работя за тези неща със цялата си сила, с цялата способност в ръцете си, с целия си ум, но искам трудът ми да бъде честно възнаграден. Какъв е проблемът, питам аз пак! Защо не можем да имаме полагащия ни се дял от хубавите неща така изобилни за онези, които имат златото да си ги купят?”

„Ако само знаех отговора!“ – отговори Коби – „И аз не съм доволен. Приходите от музиката ми бързо изчезват. Често трябва да правя специални сметки, за да не остане семейството ми гладно. Също така, в гърдите си тая дълбоко желание за лира, достатъчно голяма, за да може наистина да изсвири музиката, която приижда от ума ми. С такъв инструмент бих могъл да създам музика, каквато и кралят не е чувал.“

„Такава лира ти трябва да имаш. Никой в цял Вавилон не би могъл да я накара да свири така сладко...така сладко, че не само кралят, но и Боговете да са възхитени. Но как можеш да я придобиеш като и двамата сме бедни като кралските роби...Чуй камбаната! Те идват.“ – той посочи с пръст дългата колона от полуголи, потни носачи на вода, които с мъка си проправяха път през тясната улица, всеки един от тях превит под тежестта на голямата козя кожа пълна с вода.

„Виж само водачът им – каква добра фигура има!“ – Коби посочи носачът на звънеца, който вървеше напред без товар – „Той е бележит човек в своята страна, както изглежда.“

„Действително има много добри фигури в редицата“ – съгласи се Бансир – „добри хора като нас. Високи, руси хора от север, смеещи се черни хора от юга, малки тъмни хора от по-близките страни. Всички те маршируват от реката до градините и обратно, ден след ден, година след година. На никакво щастие не могат да се надяват, освен на сламени легла, на които да спят – и овесена каша за ядене. Те са достойни за съжаление, Коби!“

„Аз ги съжалявам. Но ти ме караш да осъзная, че ние самите не живеем много по-добре от тях, въпреки че се наричаме свободни хора.“

„Така е, Коби – колкото и неприятна да е тази мисъл. Ние не желаем да продължаваме година след година да живеем робски живот – да работим и работим и да не стигаме до никъде!“

„Не бихме ли могли да научим как другите придобиват злато и да последваме примера им?“ – запита Коби.

„Да, може би има някаква тайна, която бихме могли да научим, ако попитаме тези, които знаят.“ – отговори Бансир замислено.

„Точно днес“ – предложи Коби – „срещнах старият ни приятел, Аркад, който се возеше в златната си колесница. Но той не се отнесе към мен с пренебрежение както правят много хора от неговата величина. Напротив, пред всички на улицата той ми помахаше и ме дари със своята усмивка.“

„Твърди се, че той е най-богатият човек във Вавилон“ – замисли се Бансир.

„Толкова богат, че дори и кралят понякога търси подкрепата му“ – отговори Коби.

„Толкова богат“ – прекъсна го Бансир – „че се страхувам, че ако го срещна в тъмнината на нощта, ще се опитам да поставя ръка над дебелията му кесия.“

„Глупости“ – смъмри го Коби – „богатството на човек не е в кесията, която носи. Пълната кесия бързо се стопява, ако няма златен поток, която отново да я пълни. Аркад има приходи, които постоянно поддържат кесията му пълна, независимо колко свободно харчи.“

„Приходи – тъкмо те са важни!“ – възкликна Бансир – „Искам приходи, които да пълнят кесията ми, независимо дали стоя на стената или пътувам до далечни страни. Аркад

трябва да знае как човек може да създаде такива приходи за себе си. Смяташ ли, че е нещо, което той би могъл да обясни на бавен ум като моя?”

„Мисля, че той предаде знанието си на своя син – Номасир” – отговори Коби – „В кръчмата чух, че синът му отишъл в съседен град и без помощ от баща си станал един от най-богатите хора в града.”

„Коби, ти ме караш да се замисля” – нова светлина блестеше в очите на Бансир – „нищо не ни струва да поискаме мъдър съвет от добър приятел, а Аркад винаги е бил такъв. Няма значение, че кесиите ни са празни като гнездото на сокол отпреди година. Неко това не ни възпира. Омръзнало ни е да сме без злато наред всичкото това изобилие. Искаме да станем заможни. Хайде, да отидем при Аркад и да го попитаме как и ние бихме могли да създадем приходи за себе си.”

„Ти говориш с истинско вдъхновение, Бансир. Ти ми носиш ново осъзнаване – караш ме да разбера защо до сега не сме намерили никакво богатство: защото никога не сме го търсили. Ти усилено си работил, за да направиш най-здравите колесници във Вавилон. В това си хвърлил всичките си сили, затова си успял в това си начинание. Аз целях да стана изкусен музикант и успях.

В тези неща, в които сме вложили силите си ние сме успели. Боговете бяха доволни да ни оставят да продължим по този път. Сега, най-сетне, ние виждаме светлина, ярка като изгряващото слънце. Тя ни призовава да научим повече, за да можем да пожънем по-големи успехи. С новото знание ние ще намерим честни начини да осъществим желанията си.”

„Да отидем при Аркад още днес” – каза Бансир – „И нека попитаме и другите си приятели от детството, които като нас не са постигнали успех, дали искат да се присъединят към нас и също да получат знание.”

„Ти винаги си мислел за приятелите си, Бансир. Затова и имаш толкова много приятели. Така да бъде – ще отидем днес и ще поканим и приятелите си да ни придружат.”

Глава III

Най-заможният човек във Вавилон

•

В стария Вавилон живял много богат човек на име Аркад. Надлъж и нашир той се славел с богатството си. Той бил щедър и милосърден. Той бил отдаден на семейството си. Той си позволявал да харчи свободно. Но независимо от това всяка година имуществото му растяло по-бързо отколкото той го харчел.

Той имал приятели от ранно детство, които дошли при него и казали: „Ти, Аркад, имаш повече късмет от нас. Станал си най-богатият човек във Вавилон докато ние се борим за оцеляване. Ти можеш да носиш най-хубавите одежди и да се наслаждаваш на най-редките храни, а ние трябва да сме доволни, ако можем да облечем семействата си с прилични дрехи и да ги нахраним с нещо.

Но по-рано ние бяхме равни. Ние учихме при едни и същи учители. Играехме на едни и същи игри. И ти не ни превъзхождаше нито в учението, нито в игрите. И през годините ти

не си бил по-почтен гражданин от нас.

Нито пък си работил по-усилено, доколкото можем да преценим. Защо тогава съдбата те е избрала и ти е дала възможност да се насладиш на добрите неща от живота, а нас ни пренебрегва, въпреки че сме еднакво заслужили?”

Аркад не се съгласил: „Ако не сте придобили повече от просто съществуване от годините на нашата младост, то вие или не сте научили законите, които управляват изграждането на благосъстояние, или не сте ги спазвали.“

‘Съдбата’ е зла богиня, която не носи постоянно добро на никого. Напротив, тя носи падение на почти всеки човек, над когото тя изсипе незаслужено богатство. Тя кара такива хора да харчат бързо и да пропилят всичко, което са получили и ги оставя с непреодолим апетит и желания, които те не могат да задоволят. Други, които тя облагодетелства стават скъперници и те трупат богатството си, страхувайки се да го използват, защото знаят, че нямат способността да го възстановят. Те също така се страхуват от крадци и се обричат на живот на празното и скрито нещастие.

Може би има и такива, които получават незаслужено злато, използват го добре и продължават да бъдат добри, доволни граждани. Но те са толкова малко, че само съм чувал слухове за тях. Припомнете си хора, които внезапно са наследили големи суми и вижте дали не съм прав.“

Приятелите му признали, че това действително е вярно за хората получили наследство и го помолили да да им обясни как е постигнал такъв просперитет. Аркад продължил: „Когато бях млад аз забелязах около себе си всичките хубави неща, носещи радост и удоволствие. И осъзнах, че богатството дава възможност да ги изпиташ. Богатството е сила. С богатство много неща са възможни.

Човек може да обзаведе дома си с красиви мебели. Да плава до далечни морета. Да се наслаждава на деликатесите на чужди страни.

Човек може да купи украшения от златарите. Човек може дори да изгради огромни храмове за боговете. Човек може да прави всички тези неща и още много други, които носят радост за сетивата му и задоволение на душата му.

И когато осъзнах това, аз твърдо реших, че ще получа моят дял от хубавите неща в живота. Няма да съм от онези, които стоят от страни и завистливо гледат щастието на другите. Няма да се примиря и да се обличам с най-евтините дрехи, които изглеждат прилично. Няма да се примиря с участието на бедния човек. Напротив, ще бъда гост на този банкет на хубавите неща.

Както знаете, аз съм син на беден търговец с голямо семейство и няхах надежди за наследство и – както вие откровено казахте – не съм надарен с изключителен ум. Затова аз осъзнах, че ако искам да постигна успех ще са необходими време и знания. Времето всички хора го имат в изобилие. Всеки един от вас е пропилял достатъчно време, за което е можел да стане заможен. И все пак, както вие признавате, вие нямате нищо, освен добрите си семейства, с които с право се гордеете.

Що се отнася до учението, не ни ли учеше мъдрият ни учител, че има два вида учение? – Единият се състои в заучаването на вече известните неща, а другият ни помага да открием знанията, които ни липсват.

И така аз реших да откроя как човек натрупва богатство и когато го откроя да го приложя на практика.

Преди да направя откритието си аз бях писач в архива и всеки ден дълги часове работех над глинените плочи. Седмица след седмица, месец след месец, аз работех, но доходите ми си оставаха недостатъчни. Храна, облекло и дарове за боговете, и други неща, които не мога да си спомня, поглъщаха парите ми. Но моята решителност не ме напуснаше.

Един ден Алгамиш, заемодателят, дойде в дома на кмета и поръча копие на даден закон и ми каза: Трябва да го имам до два дена и ако свършиш работата навреме ще ти дам две медни монети.

И така аз се трудих усърдно, но законът беше дълъг и когато Алгамиш дойде отново аз не го бях завършил. Той се ядоса и ако бях роб щеше да ме удари. Но знаейки, че кметът няма да му позволи да ме нарани, без страх му казах: 'Алгамиш, ти си много богат човек. Кажи ми как и аз да стана богат и аз ще работя над плочите цяла нощ и до изгрев слънце те ще са готови.'

Той се усмихна и отговори: 'Ти си дързък младеж, но ще приема сделката ти.'

Цяла нощ аз писах, въпреки че гърбът ме болеше и миризмата на глината ми причиняваше такова главоболие, че едва гледах. Но когато той се появи отново по изгрев слънце, плочите бяха готови.

'Сега' – казах аз – 'кажи ми каквото ми обеща.'

'Ти изпълни своята част от сделката, момче' – рече ми той приветливо – 'и аз съм готов да изпълня моята. Ще ти кажа каквото искаш да знаеш, защото аз остарявам, а старият човек обича да бърбори. Когато младите съзреят и са готови да получат съвети, те получават мъдростта на годините. Но прекалено често младите мислят, че възрастните притежават само мъдрост, която принадлежи на отминалите дни и поради това не извличат полза от нея. Но запомни това – слънцето, което грее сега е същото слънце, което е греело, когато баща ти е бил роден и ще продължи да грее, когато и последният ти внук си замине от този свят'

'Мислите на младите' – продължи той – 'са като ярката светлина на падаща звезда, която понякога украсява небето, но знанието на възрастните е като неподвижните звезди, които са толкова непроменливи, че морякът може да се ориентира по тях и да стигне до целта си.

Запомни думите ми, защото ако не го направиш няма да можеш да схванеш истината, която ще ти разкрия и ще си мислиш, че напразно си се трудил цяла нощ.'

Тогава той ме погледна пронизателно изпод гъстите си вежди и ми каза със ясен, мощен глас: 'Аз открих пътя към богатството, когато реших, че част от печалбата ми е само за мен. Така ще направиш и ти.'

След това той продължи да ме гледа с пронизващ поглед, но не казваше нищо повече.

'Това ли е всичко?' – попитах аз.

'Това беше достатъчно да превърне сърцето на овчарче в сърцето на заемодател.' – отговори той.

'Но всичко, което печеля е за мен!' – настоявах аз.

'Съвсем не' – отговори той – 'не плащаш ли на шивача? На обуцаря? Не плащаш ли за храната си? Можеш ли да живееш във Вавилон без да харчиш пари? Колко ти е останало от парите, които си изкарал предния месец? А от последната година? Нищо, нали?

Глупак! Ти плащаш на всички, освен на себе си. Глупако, ти се трудиш за други. Защо просто не станеш роб и не работиш за каквото господарят ти ти дава да ядеш и обличаш. Ако беше оставял за себе си една десета от всичко, което изкарваш, колко би имал след десет години?'

Познанията ми по математика не ме предадоха и аз отговорих: 'Колкото изкарвам за една година.'

'Това е само половината истина' – отвърна той – 'всяка златна монета, която спестяваш е роб работещ за теб. Всяка медна монета, която тя изкарва за теб е нейно дете, което също може да работи за теб. Ако искаш да станеш богат, тогава спестяванията ти трябва да ти носят печалба, и децата им също – това може да ти даде изобилието, за което

мечтаеш.

Мислиш си, че те мама и се възползвам от труда ти' – продължи той – 'но аз ти плащам хиляди пъти повече, ако имаш достатъчно ум да схванеш истината, която ти разкривам. Част от печалбата ти е само за теб. Тази част не бива да е по-малко от една десета, независимо колко малко печелиш. Може да бъде повече, ако можеш да си го позволиш. Плати първо на себе си. Не купувай от шивача и обуцаря повече отколкото можеш да платиш с остатъка от парите си, така че да ти остане достатъчно за храна и дарения за боговете.

Богатството, като дървото, пониква от малко семе. Първата медна монета, която спестиш е семето, от което дървото на богатството ти ще израсте. Колкото по-скоро засадиш семето, толкова по-рано дървото ти ще се развие. И колкото по-усърдно ти подхранваш и поливаш дървото с редовни спестявания, толкова по-скоро ще можеш да се наслаждаваш на сянката му.'

Така рече той, взе плочите си и си замина.

Дълго мислих над думите му и ми звучаха правдоподобно. Реших да опитам. Всеки път когато ми плащаха, отделях една десета и я скривах. И колкото и да е странно, не чувствах недостиг на средства в сравнение с преди. Не забелязвах голяма разлика и успявах да живея без заделените пари. Но често се изкушавах, особено когато спестяванията ми започнаха да нарастват, да похарча парите си за някои от хубавите стоки, които търговците предлагаха. Но аз мъдро се въздържах от подобни действия. Дванадесет месеца по-късно Алгамиш отново дойде при мен: 'Момче, плаща ли на себе си поне една десета от всичко спечелено през последната година?'

Аз гордо отговорих: 'Да учителю, плащах си.'

'Това е добре.' – каза той – 'И какво направи със спестеното?'

'Дадох го на Азмур, тухларят, който ми каза, че ще пътува през далечните морета и в Тир ще ми купи редки скъпоценни камъни от финикийците. Когато се върне ние ще ги продадем на висока цена и ще си поделим печалбата.'

'Всеки глупак трябва да се учи' – изръмжа Алгамиш – 'но защо си се доверил на тухлар относно скъпоценни камъни? Би ли питал хлебаря относно звездите? Не, по дяволите, ти би отишъл при астронома, ако имаше ум в главата си. Спестяванията ти са загубени, момче – изтръгнал си дървото на богатството си от корените. Но засей ново. Опитай пак. И следващият път, ако искаш съвети за скъпоценни камъни, отиди при ювелира. Ало искаш да знаеш нещо за овцете, отиди при пастира. Съветите са едно от нещата, които се дават безплатно, но внимавай и приемай само онези, които имат стойност. Този който приема съвети за спестяванията си от някой без опит в тези неща, ще заплати доказателството за погрешността на тяхното мнение със спестяванията си.' – Това ми каза той и отново си замина.

Случи се както той бе казал. Финикийците са мошеници и бяха продали на Азмур нищо неструващи парченца стъкло, които приличаха на скъпоценни камъни. Но както Алгамиш ми беше наредил, аз продължих да спестявам една десета от приходите си, защото вече си бях изградил навик и не ми беше трудно.

Още дванадесет месеца по-късно, Алгамиш ме посети в стаята на писачите и ме попита:

'Какво направи през последната година?'

Плащах си редовно – отговорих аз – и дадох спестяванията си на Аггер – майсторът на щитовете, за да си купи бронз. На всеки четири месеца той ми плаща рента.'

'Добре. А какво правиш с рентата?'

'Устройвам си пир с мед и хубаво вино и сладкиши. Купих си и алена туника. Някой ден

ще си купя и магаре, което да яздя.'

На което Алгамиш се изсмя: 'Ти изяждаш децата на спестяванията си. Как тогава очакваш те да работят за теб? И как биха могли и те да има деца, които да работят за теб? Първо си направи армия от златни роби и след това много богати банкети ще можеш да си устроиш без капка съжаление.' - каза той отново си замина.

Не го бях виждал цели две години, когато той отново дойде при мен. Лицето му бе изпълнено с дълбоки бръчки, защото той остаряваше. Той ми каза: 'Аркад, натрупа ли вече богатството, за което мечтаеше?'

Аз отговорих: 'Все още не, но вече имам част от него и то ми носи още приходи, които от своя страна ми носят още.'

'А приемаш ли още съветите на тухларите?'

'Относно тухли те дават отлични съвети' - отговорих аз.

'Аркад' - продължи той - 'научил си уроците си добре. Първо ти се научи да преживяваш с по-малко отколкото печелиш. След това ти се научи да искаш съвети от онези, които са компетентни в дадена област. И накрая ти се научи да караш златото да работи за теб. Научи се как да придобиваш пари и как да ги използваш. Затова ти си компетентен за отговорна позиция. Аз остарявам. Синът ми мисли само за харчене и съвсем не се замисля за печелене на пари. Моята работа започва да ми тежи. Ако отидеш в Ниппур и се грижиш за земите ми там, ще те направя мой партньор и ще станеш съсобственик на моите имоти.'

И така аз отидох в Ниппур и поех имотите му, които бяха големи. И понеже бях изпълнен с амбиция и бях научил законите на успешното боравени с богатство, аз съумях да увелича стойността на неговата собственост.

Това ми донесе големи печалби и когато Алгамиш напусна този свят аз получих част от имотите му както той бе наредил в завещанието си."

Това им разказа Алгамиш и когато замълчал, един от приятелите му казал:

„Ти наистина си имал късмет да бъдеш включен в завещанието на Алгамиш.“

„Имах късмет само защото бях решил да постигна успех още преди да срещна Алгамиш. Не доказах ли решителността си като в продължение на четири години спестявах една десета от приходите си? Би ли нарекъл късметлия рибарят, който с години е наблюдавал рибите и е изучил поведението им толкова добре, че винаги може да хвърли мрежата си точно над тях? 'Благоприятната възможност' е горделива богиня и не си губи времето с неподготвените.“

„Ти си имал много силна воля, за да продължиш след като си изгубил спестяванията си от първата година. Това е необикновена черта на характера.“ казал друг.

„Силна воля!“ - отговорил Алгамиш - „Каква глупост. Мислиш ли, че волята дава на човека силата да повдигне товар, който камилата не може да носи или да дърпа тежест, която и волът не може да помръдне? Силата на волята е просто твърдото решение да изпълниш задачата, която си си поставил. Ако си поставя задача, колкото и маловажна да е тя, аз ще я изпълня. Как иначе мога да имам самочувствието да върша важни дела? Ако например реша: 'В продължение на сто дена, като преминавам по моста, който води към града, ще взема камъче от пътя и ще го хвърля в реката' - аз ще го изпълня. Ако на седмия ден забравя за решението си и пропусна да хвърля камъче, няма да си кажа: 'Утре ще хвърля две камъчета и това ще бъде достатъчно'. Не, аз ще се върна обратно и ще хвърля камъчето. През тези сто дни аз никога няма да си кажа: 'Това е безполезно. Какъв е смисълът да хвърлям камъчета всеки ден? Ще хвърля една шепа днес и ще приключа с това'. Не, няма да си кажа или да направя подобно нещо. Когато си поставя задача, аз я изпълнявам. Затова аз внимавам да не си поставям сложни и непрактични

задачи, защото обичам удобството и комфорта.“

Тогава друг приятел се обади: „Думите ти звучат правдоподобно. Но ако това е вярно и всичко е толкова просто, то ако всички хора приложат тези принципи, няма да има достатъчно богатство за всички.“

„Богатството расте там където хората влагат енергията си“ – отговорил Аркад – „Ако богат човек си построи палат, парите които той плаща изчезват ли? Не, тухларите получават част от тях, както и архитектите и работниците. Всеки, който работи над постройката получава своята част. Но когато палатът е завършен, не си ли струва всичките разходи? И не става ли земята на която той стои по-ценна, защото на нея е издигнат палат? Богатството расте по магически начин, то няма предел.“

„Какво тогава ни съветваш да направим, за станем и ние богати?“ – попитал друг приятел. „Годините минаха и ние вече не сме млади и нямаме нищо, което да спестим.“

„Съветвам ви да приемете учението на Алгамиш и да си кажете: 'Част от печалбата ми е само за мен.' Кажете си го сутрин като се събуждате. Кажете го по обед. Кажете го вечер. Кажете си го всеки час от деня. Повтаряйте си го докато тези думи се запечатат в ума ви като огнени букви в небето.

Направете тази идея част от себе си. Изпълнете ума си с тази мисъл. След това вземете от печалбата си каквато част ви се струва разумна – нека не бъде по-малък от една десета – и я заделете. Намалете другите си разходи, ако е необходимо. Първо отделете спестеното – след това харчете за други неща. Скоро ще осъзнаете колко великолепно е чувството да имате съкровище, което е изцяло на ваше разположение. То ще расте и това ще ви стимулира. Ще изпитате нова радост в живота. Ще се стараете да изкарвате повече. Защото, както разбирате, колкото повече печелите, толкова повече можете да заделите за себе си.

След това се научете как да накарате съкровището ви да работи за вас. Направете го свой роб. Накарайте децата и децата на децата му също да работят за вас.

Осигурете приходи за бъдещето си. Погледнете възрастните и не забравяйте, че един ден и вие ще сте като тях. Затова бъдете внимателни когато инвестирате богатството си, за да не го изгубите. Обещания за огромни печалби са като морски сирени, които примамват невнимателните да се хвърлят над скалите на загубата и разкаянието.

Подсигури и семейството си, в случай, че боговете ви повикат в тяхното царство. За да ги осигуриш редовно заделяй малки суми. Предвидливият човек не отлага тази задача, надявайки се че един ден ще може да отдели голяма сума.

Съветвайте се с мъдри хора. Искайте съвет от хора, чиято всекидневна работа е свързана с боравене с пари. Нека те ви предпазят от такава грешка, каквато аз допуснах като доверих спестяванията си на Азмур, тухларя. Малка, но сигурна печалба е за предпочитане пред риск.

Радвайте се на живота докато сте тук. Не се пресилвайте и не се опитвайте да спестите прекалено много. Ако не можете да заделите повече от една десета от цялата си печалба, то бъдете доволни с това. Живейте според приходите си, не ставайте свидливи и не се страхувайте да харчите останалите си пари. Животът е хубав и животът е богат, когато имаме поне малко, на което да се радваме.“

Приятелите му благодариха и си заминаха. Някои били мълчаливи, защото нямали въображение и не можели да разберат. Някои били саркастични, защото смятали, че толкова богат човек би трябвало просто да сподели част от богатството си със стари приятели, които не са имали такъв късмет. Но в очите на някои от тях блестяла нова светлина. Те осъзнавали, че Алгамиш всяка година се е връщал в стаята на писачите, защото е наблюдавал един човек, който си проправя път от тъмнината към светлина.

Когато този човек намерил светлината, го чакало специално място. Никой не може да заеме това място докато не придобие точното знание и не го разбере – тогава той е готов да се възползва от благоприятните възможности.

Именно последните през следващите години често посещавали Аркад и той с удоволствие ги приемал. Той дискутирал с тях и свободно давал своята мъдрост както хората с богат опит винаги правят. Той им помагал така да инвестират спестяванията си, че да получат добра и сигурна лихва, без да понесат загуби или да бъдат въввлечени в инвестиции, които не плащат дивиденди.

Повратната точка в живота на тези хора дошла когато те осъзнали истината, дошла посредством Алгамиш при Аркад и чрез Аркад при тях.

Седемте лекарства за празна кесия

Славата на Вавилон е устояла на времето. През вековете името му е достигнало до нас като най-богатия град, пълен с несметни богатства.

Но това не винаги е било така. Богатствата на Вавилон били резултат от мъдростта на жителите му. Те първо трябвало да се научат как да изкарват пари.

Когато крал Саргон Велики се завърнал във Вавилон, след като победил своите враговете – еламитите – той бил изправен пред сериозен проблем. Кралският съветник му обяснил:

„Ваше Величество донесе на народа много години на благоденствие като построи напоителните канали и големите храмове на Боговете. Но сега когато тези постройки са завършени хората не могат да се справят финансово.

Работниците нямат работа. Търговците имат малко клиенти. Фермерите не могат да продадат продукцията си. Хората нямат достатъчно средства да си купят храна.“

„Но къде отиде всичкото злато, което ние вложихме в изграждането на тези съоръжения и храмове?“ – настоял да узнае кралят.

„Страхувам се – отговорил съветникът – че е станало притежание на няколко много богати хора в нашия град. Процедило се през пръстите на повечето хора както козе мляко минава през цедилка. Сега потокът на златото е спрял и на повечето от хората ни не е останало нищо.“

Кралят се замислил за известно време. След това попитал: „Защо толкова малко хора са придобили всичкото злато?“

„Защото знаят как – отвърнал съветникът – Не можем да съдим човек, само защото знае как да печели. Нито пък имаме право да му отнемем честно спечеленото, за да го дадем на тези с по-ограничени способности.“

„Но защо не се научат всички как да придобиват злато и да станат и те богати?“ – настоял кралят.

„Това е възможно, Ваше Височество, но кой ще ги научи? Със сигурност не жреците, защото те не знаят нищо за печеленето на пари.“

„Кой в града най-добре знае как се става заможен, Съветнико?“ – попитал кралят.

„Вашият въпрос има лесен отговор, Кралю! Кой е натрупал най-голямо богатство във

Вавилон?"

„Добре казано, способни ми Съветнико. Без съмнение това е Аркад. Той е най-богат във цял Вавилон. Доведи го при мен утре.“

На следващия ден, както кралят бил наредил, Аркад се явил пред него, енергичен и с изправена фигура, въпреки седемдесетте си години.

„Аркад – заговорил кралят – вярно ли е, че си най-заможен във Вавилон?"

„Така казват, Ваше Височество, и никой не го оспорва.“

„Как стана толкова богат?"

„Като се възползвах от възможности, от които всички граждани могат да се възползват.“

„И не си имал никакъв начален капитал?"

„Само голямо желание за богатство. Нищо друго.“

„Аркад – продължил кралят – нашият град е в много лошо положение, защото малък брой хора знаят как да придобиват богатство и по този начин го монополизират, докато масите не знаят как да задържат и малка част от златото си.

Желая Вавилон да е най-богатият град в света. За тази цел той трябва да стане град с много заможни хора. Затова трябва да научим всички хора как да се сдобият с богатство. Кажете ми, Аркад, има ли тайна на забогатяването? Може ли да бъде научена от други?"

„Може, Ваше Височество – това е практично знание. Каквото знае един човек може да бъде научено от други.“

Очите на краля заблестели. „Аркад, точно това исках да чуя. Ще ни помогнеш ли в това велико дело? Ще предадеш ли знанието си на група учители, всеки един от които ще го предаде на други, докато имаме достатъчно обучени хора, така че това познание да достигне до всеки трудолюбив човек в кралството ми?"

Аркад се поклонил и казал: „Аз съм Ваш покорен служител и съм на Ваше разположение. Каквото знание притежавам, с удоволствие ще го споделя за доброто на моите съграждани и за славата на моя крал. Нека Вашият добър съветник да организира клас от сто човека и аз ще ги науча на седемте 'лекарства', които напълниха моята кесия, от която по-празна нямаше в цял Вавилон.“

Две седмици по-късно, по заповед на краля, избраните сто се събрали в голямата зала на Храма на Учението и седнали в полукръг на разноцветни възглавнички. Аркад седял до малка масичка, на която свещена лампа кадяла със странен и приятен аромат.

„Това е най-богатият човек във Вавилон – прошепнал един ученик на съседа си когато Аркад се изправил – Той е просто човек като всички нас.“

„Заставам пред вас като покорен подчинен на нашия крал – започнал Аркад – Защото едно време бях беден младеж, който от цялото си сърце желаше злато и понеже аз намерих начин да го придобия, кралят ме помоли да ви предам моето знание. Започнах да трупам богатството си по много скромнен начин. Нямах никакво предимство пред вас и останалите граждани на Вавилон.

Кесията ми беше малка и аз ненавиждах безполезната й празнота. Исках тя да бъде пълна, закръглена и да звъни със звука на златото. Затова аз търсех всякакви „лекарства“ за празна кесия. Намерих седем.

Сега ще ви разкрия тези седем лекарства, които препоръчвам на всички, които желаят много злато. Всеки ден през следващите седем дена ще ви разяснявам по едно от лекарствата.

Внимателно слушайте думите ми. Обсъждайте ги с мен. Дискутирайте помежду си.

Научете тези уроци добре, така че да можете и вие да засадите в кесията си семето на богатството. Първо всеки един от вас трябва да започне постепенно и мъдро да гради собственото си имане. Тогава и само тогава ще бъдете готови да преподавате тези знания

на други хора.

По прост начин ще ви обясня как да напълните кесиие си. Това е първата крачка водеща към храма на богатството. Никой не може да се изкачи до него, ако не постави крака си здраво на първото стъпало.

Сега нека да обсъдим първото лекарство.

Първо лекарство Започни да пълниш кесията си

Аркад запитал замислен мъж на втория ред: „Добри приятелю, какво работиш ти?“

„Аз – отвърнал мъжът – съм писач и пиша на глинени плочи.“ „И аз изкарах първите си медни монети на такава длъжност. Затова и ти имаш същия шанс да придобиеш богатство.“

Обърнал се към червендалест мъж на крайните редове: „Каж ми, моля те, с какво ти изкарваш хляба си?“

„Аз съм месар. Купувам козите от фермерите, убивам ги и продавам месото им на гражданите, а кожата им на обущаря.“

„Щом работиш и печелиш, значи имаш същите предпоставки за успех като мен.“

По този начин Аркад разпитал всеки един ученик как печели парите си. Когато приключил той им казал:

„Ученици, виждате, че има много занаяти и търговии, чрез които човек може да изкарва монети. Всеки начин на препитание е поток от злато, от който работещият получава част и я слага в своята кесия. Следователно в кесията на всеки един от вас тече поток от монети, голям или малък, в зависимост от способностите ви. Не е ли така?“

Всички се съгласили. „Тогава – продължил Аркад – ако всеки един от вас желае да създаде за себе си богатство, не е ли мъдро да започнете като се възползва от този източник на приходи, който вече съществува?“ – Учениците отново се съгласили.

Тогава Аркад се обърнал към скромен човек, който се бил представил като продавач на яйца. „Ако вземеш една от кошниците си и поставяш в нея всяка сутрин десет яйца, а вечер вземаш от нея само девет, какво ще се случи след време?“

„Тя ще се препълни.“

„Защо?“

„Защото всеки ден поставям едно яйце повече, отколкото взимам.“

Аркад с обърнал към клас с усмивка: „Някой от вас да има празна кесия?“

Първо всичко се спогледали, после се размели, а накрая на шега извадили кесиие си и ги развели във въздуха.

„Добре – продължил той – Сега ще ви разкрия първото лекарство за празна кесия.

Направете точно каквото казах на продавача на яйца. От всеки десет монети в кесиие ви, използвайте само девет. Така тя ще започне да се издува веднага и нарастващата ѝ тежест ще ви кара да се чувствате добре.

Не пренебрегвайте думите ми защото са прости. Истината винаги е проста. Казах ви, че ще ви обясня как аз изградих богатството си – е, по този начин започнах и аз. И аз имах празна кесия и я проклинах, защото няма нищо в нея, с което да задоволя желанията си. Но когато започнах да вземам от нея само девет десети от приходите си, тя започна да се

издува. Така ще стане и с вашите.

Сега ще ви разкрия необикновена истина, причината за която и аз не знам. Когато престанах да харча повече от девет десети от доходите си, аз се справях с живота си не по-зе от преди. Нищо не ми липсваше. Също така, не след дълго, монети почнаха да идват при мен по-лесно от преди. Убеден съм, че има някакъв закон на боговете, който гласи, че ако спестяваш определена част от всичките си доходи, златото идва при теб по-лесно. От друга страна, златото избягва онези, които имат празна кесия.

Какво желаете най-много? Искате ли просто да задоволите всекидневните си прищявки – скъпоценен камък, красива премяна, по-добри одежди, повече храна...все неща, които бързо изчезват и се забравят? Или желаете съществени притежания като злато, земя, стада, стока и инвестиции носещи печалба? Монетите, които изваждаш от кесията си ти носят първото. Монетите, които оставяш в нея ще ти донесат второто.

Това, ученици, беше първото лекарство за празна кесия: *От всеки десет монети, които поставям в нея, аз харча само девет.* Обсъдете тази идея помежду си. Ако някой докаже, че не е вярна, ще го дискутираме утре, когато ще се срещнем отново.

Второто лекарство Контролирай разходите си

„Някои от вас, мои ученици, ме попитаха: Как може човек да задели една-десета от спечеленото, ако всичките спечелени монети не му достигат, за да покрие разходите си?“ – така се обърна Аркад към учениците си на втория ден.- „Колко от вас имаха празна кесия вчера“

„Всички“ – отговорил класът.

„Но вие не печелите еднакво. Някои изкарват повече от други. Някои имат по-големи семейства, които да издържат. И все пак всички имате еднакво празни кесии. Сега отново ще ви разкрия една необичайна истина, отнасяща се до нас хората: така наречените „необходими разходи“ винаги растат и се изравняват с приходите ни, освен ако съзнателно не направим нещо по въпроса.

Не бъркайте необходимите разходи с желанията си. Всеки един от вас, заедно с добрите ви семейства, има повече желания отколкото доходите му могат да задоволят. Затова доходите биват употребени, за да задоволят желанията ви, доколкото това е възможно. Но въпреки това много желания остават неудовлетворени.

Всички хора са обременени с повече желания, отколкото могат да задоволят. Мислите ли, че аз мога да задоволя всяко свое желание, защото съм богат? Това е погрешна идея. Времето ми е ограничено. Силата ми е ограничена. Разстоянието, което мога да пропътувам е ограничено. Колко мога изям също има граница. Ограничено и удоволствието, което мога да изпитам.

Уверявам ви, че също както плевелите растат където фермерът остави място за корените им, така и желанията растат у човека, когато съществува възможност за изпълняването им. Желанията ви са много, а тези които можете да задоволите – малко.

Погледнете внимателно обичайния си начин на живот. Там често могат да се открият определени разходи, които мъдро могат да се намалят или напълно да се елиминират. Нека мотото ви да бъде да получавате сто процента качество за всяка монета, която

давате.

Затова запишете върху глинена плоча всяко желано от вас нещо. От този списък избере онези неща, които са наистина необходими и някои други, които можете да си позволите с девет-десети от приходите си. Задраскайте останалите и приемоте, че те са част от онова множество от желания, които трябва да останат незадоволени, поне засега, и не съжбявайте за тях.

Предвидете по този начин необходимите разходи. Не докосвайте едната десета, която постепенно издува кесията ти. Нека това бъде голямото ви желание, което постепенно се осъществява. Продължавайте да работите над бюджета си и да го нагласяте. Направете го свой пръв помощник и защитник на нарастващата ви кесия.“

В този момент един от учениците, облечен в червено-златиста роба, се изправил и казал: „Аз съм свободен човек. Смятам, че е мое право да се радвам на хубавите неща в живота. Затова аз се възпротивявам срещу робството на подобен бюджет, определящ колко мога да харча и за какво. Струва ми се, че това ще ми отнеме много от удоволствието в живота и ще ме превърне в муле, носещо товар.“

Аркад му отговорил: „Кой, приятелю, ще определи бюджета ти?“

„Аз сам ще го определя.“ – отговорил протестиращият.

„Е, ако мулето само избира товара си, би ли взело то скъпоценности и черги и тежки златни кюлчета? Не, то би взело слама и жито и вода за пътя си през пустинята.

Целта на ограничения бюджет е да помогне на кесията ти да се издуе. Той ти помага да задоволяващ потребностите си и – до колкото е възможно – някои от другите си желания. Дава ти възможност да осъществиш най-големите си желания, защитавайки ги от случайните ти прищявки. Като ярка светлина в тъмна пещера твоят бюджет ти посочва откъде изтичат пари от кесията ти и ти позволява да спреш изтичането и по този начин да контролираш разходите си, за да осъществиш по-висшите си цели.

И така, това е второто лекарство: *Ограничете разходите си така, че да имате монети за най-необходимото и за задоволяване на част от желанията си без да употребявате повече от девет десети от доходите си.*

Трето лекарство Накарай златото си да расте

И ето, че празните ви кесии започват да се изпълват. Научили сте се да оставяте в тях една десета от всичките си приходи. Контролирате и разходите си, за да защитите растящото си съкровище. Днес ще дискутираме начини да накарате богатството си да работи и да расте. Злато в кесията създава добро чувство и радва душата на скъперника, но не ви носи никаква печалба. Златото, което сме събрали от доходите си е само началото. Приходите, което то ще ни донесе ще изградят нашето богатство.“ – така заговорил Аркад на третия ден пред класа си.

„Как тогава можем да накараме златото си да работи? Моята първа инвестиция беше несполучлива и в нея аз изгубих всичките си спестявания до момента. Ще разкажа тази история по-късно. Първата ми успешна инвестиция беше заем, който дадох на човек на име Аггар, майстор на щитове. Веднъж в годината той купуваше големи количества бронз, носен от далечна страна. Той нямаше достатъчно капитал и затова взимаше назаем от хората, притежаващи спестени монети. Той бе честен човек. Той винаги връщаше заемите

си и добавяше щедра рента, след като продадеше щитовете.

Всеки следващ път когато му давах пари назаем, му давах и рентата, която ми беше платил. Така не само капиталът ми нарасна, но и печалбата ми от него също се увеличи. Много приятно беше чувството когато тези суми се връщаха в кесията ми.

Уверявам ви, ученици, богатството на човек не се състои от монетите в кесията му; то е в приходите, които той създава – в златния поток постоянно течащ в кесията му и поддържащ я постоянно издута. Това желае всеки човек. Това желае и всеки един от вас; приходи, които продължават да идват, независимо дали работите или пътувате.

Аз създадох големи приходи. Толкова големи, че ме наричат много богат човек. Заемите ми на Аггар бяха първата ми тренировка в доходно инвестиране. Аз си извадих поука от този опит и разширих заемите и инвестициите си когато капиталът ми нарасна.

Първоначално от няколко източника, после от много, в кесията ми се изля златен поток от богатство, който бе на мое разположение по всяко време.

Виждале ли, от моите скромни доходи бях се сдобил със множество златни роби, всеки от които работеше и печелеше още злато. Както работеха те, така работеха и децата им и децата на децата им, докато не започнах да получавам големи приходи от техните обединени усилия.

Златото бързо се увеличава когато имате умерени доходи както ще видите от следния пример: Когато се родил първият му син, един фермер дал 10 сребърни монети на заемотателя и го помолил да ги задържи докато синът му стане на двадесет години. Заемотателят се съгласил и те се договорили лихвата да бъде една четвърт от стойността на вложеното на всеки четири години. Фермерът поискал лихвата автоматично да бъде добавяна към влога.

Когато детето станало на двадесет години, фермерът отново отишъл при заемотателя и попитал за среброто. Заемотателят обяснил, че тъй като сумата е нараствала посредством сложна лихва* първоначалните десет сребърни монети са нараснали до тридесет сребърни монети и половина.

(*сложна лихва – изчислява се като към основната сума се прибави лихвата от предходния период и в следващия период има лихва върху новата нараснала сума.)

Фермерът бил доволен и понеже синът му нямал нужда от монетите, ги оставил при заемотателя. Когато синът станал на петдесет години, бащата починал и заемотателят изплатил 167 сребърни монети на сина.

Това означава, че за петдесет години инвестицията се умножила почти седемнадесет пъти.

И така, това е третото лекарство за празна кесия: *накарайте всяка монета да работи за вас, за да ви донесе още монети и това да ви помогне да създадете приходи - поток от богатство, който постоянно да тече в кесията ви.*

Четвърто лекарство Пази богатството си от загуби

„Златото във вашата кесия трябва да бъде пазено, иначе ще бъде изгубено. Следователно е мъдро първо да придобием малки суми и да се научим да ги запазваме, преди боговете да ни поверят по-големи.“ – така казал Аркад на класа си на четвъртия ден.

„Всеки притежател на злато бива изкушен от възможности, които обещават да му донесат голяма печалба срещу инвестиция в привидно приемливи проекти. Често приятели и роднини участват в подобни проекти и ни притискат да се включим и ние.

Първият основен принцип на инвестирането е сигурност за капитала ви. Мъдро ли е да се блазните от голяма печалба, ако капиталът ви може да бъде изгубен? Аз казвам – не.

Наказанието за риск е вероятна загуба. Преди да се разделите със съкровището си, внимателно проучете дали можете безпроблемно да си го върнете. Не се подвеждайте от наивното си желание да забогатеете бързо.

Преди да поверите имането си някому, убедете се в способността му да изплати дълга си и в добрата му репутация, за да не му подарите неволно трудно спечеленото си богатство.

Преди да инвестирате в каквато и да е област, запознайте се с опасностите, които може да съществуват.

Моята първа инвестиция бе трагедия за мен по онова време. Пазените спестявания от цяла година аз поверих на тухлар на име Азмур, който пътуваше по далечните морета и се съгласи да ми купи редки скъпоценни камъни в Тир. Щяхме да ги продадем след завръщането му и да поделим печалбата. Финикийците се оказаха мошеници и му продадоха парченца стъкло. Богатството ми бе изгубено. Със знанието, което притежавам сега в никакъв случай не бих възложил на тухлар да купува скъпоценни камъни.

Затова ви съветвам от мъдростта на собствения си опит: не бъдете прекалено самоуверени в собствената си способност да инвестирате парите си. По-добре се посъветвайте с някой, който изкарва прехраната си като борави с пари. Такъв съвет вие ще получите безплатно, но по стойност той може да се равнява на сумата, която смятате да инвестирате. Наистина, такава е стойността му, ако ви предпази от загуби.

И така, това е четвъртото лекарство за празна кесия и то е много важно, защото може да предпази кесииите ви от изправане, след като веднъж са се напълнили: *Пази съкровището си от загуби като инвестираш само където парите ти са на сигурно място, където можеш по всяко време да поискаш инвестицията си обратно и където ще получиш добра лихва. Съветвай се с мъдри хора. Искай съвет от тези, които имат опит в доходоносното боравене със злато. Нека тяхната мъдрост те предпази от несигурни инвестиции.*

Пето лекарство

Превърни дома си в доходоносна инвестиция

„Ако човек отделя девет части от доходите си, с които да живее и да се радва на живота, и ако може да отдели дори и малка част от тези девет десети за допълнителни доходни инвестиции, то богатството му ще расте още по-бързо“ – така казал Аркад на учениците си в началото на петия урок.

„Прекалено много от нашите съграждани във Вавилон отглеждат семействата си в неподходящи квартали. Те плащат на строгия хазяин големи наеми за стаи, в които жените нямат място да отглеждат цветята, така стоплящи женското сърце, а децата им нямат място за игра, освен на мръсните улици.

Никое семейство не може да се радва на живота, ако нямат парче земя, на което децата

могат да играят на чисто място, а жената да отглежда не само цветя, но и подправки, с които да храни семейството си.

За човек е удоволствие да яде смокини от собственото си дърво и грозде от своите лози. Да има свой дом на добро място, създава увереност в сърцето му и дава сила на начинанията му. Затова препоръчвам всеки да притежава покрива, даващ подслон на него и на семейството му.

Не е отвъд възможностите на всеки добронамерен човек да притежава дом. Не разширили нашият велик крал стените на Вавилон дотолкова, че сега има много незаета земя, която може да се купи на прилични цени?

Също така аз ви казвам, ученици мои, че заемодателите с удоволствие ще вземат предвид желанието на хора търсещи домове и земя за семействата си. Лесно можеш да вземеш пари назаем, за да платиш на тухларите и на строителите за такова похвално начинание, ако можеш да покажеш че сам си подготвил прилична част от необходимата сума.

Когато къщата е построена, можеш да плащаш на заемодателя със същата честота, с която плащаш на хазяина. Тъй като всяко плащане ще намали задълженията ти към заемодателя, няколко години ще погасят заема.

Тогава ти ще си щастлив, защото ще притежаваш ценна собственост и единствения ти разход ще бъдат кралските такси.

Много благословии идват при човека, който има своя къща. Освен това, тя много намалява разходите му, оставяйки повече от доходите му за развлечения и за желанията му.

И така това е петото лекарство за празна кесия: *Притежавай собствен дом.*

Шесто лекарство Осигури бъдещи приходи

„Животът на всеки човек протича от детство до старост. Такъв е редът и никой не може да се отклони от него, освен ако боговете не го повикат при себе си по-рано. Затова казвам, че всеки е длъжен да се подготви за старините си, и да помисли за благоденствието на семейството си в случай, че вече не е сред тях и не може да ги поддържа. Този урок ще те научи как да си осигуриш пълна кесия когато времето те е направило по-малко способен да учиш и работиш“ – така казал Аркад на класа си на шестия ден.

„Човекът, който познава закона на богатството и постепенно натрупва допълнителни средства, трябва да се замисли за идващите дни. Той трябва да планира определени инвестиции или запаси, които ще се задържат дълго време и ще бъдат на разположение, когато дойде старостта.

Има много начини, по които човек може да се подсигури за бъдещето. Той може да направи скривалище и там да поставя тайното си съкровище. Но колкото и добре да е скрито, то може да стане жертва на крадци. Затова аз не препоръчвам този план.

Човек би могъл да купи къщи или земи за тази цел. Ако избере мъдро, придобивките му ще бъдат с непроменлива стойност и печалбата от тях или продажбата им ще свършат добра работа.

Човек би могъл да даде малка сума на заемодателя и тя ще се увеличава на равни интервали. Лихвата, която заемодателят добавя към влога ще я кара да расте много по-

бързо. Познавам обущар на име Ансан, който ми разказа неотдавна, че всяка седмица в продължение на осем години е внасял две сребърни монети при заемодателя си. Наскоро заемодателят му дал отчет, на който Ансан много се зарадвал. Общата сума от малките му депозити при общоприетата лихва от една четвърт на всеки четири години, възлизала на 1040 сребърника.

Аз допълнително го окуражих като чрез познанията си по математика демонстрирах, че след още 12 години, ако той би продължил да прави редовните си депозити от само две сребърни монети на седмица, заемодателят би му дължал 4000 сребърника – солиден доход за остатъка от живота му.

Очевидно, ако такава малка инвестиция правена редовно носи такива добри резултати, никой не може да си позволи да не подсигури пари за старините си и да не защити семейството си, колкото и доходоносни да е настоящата му работа.

Иска ми се да добавя нещо. Аз съм убеден, че един ден умни хора ще измислят план, който да подсигуриява при смърт – много хора ще плащат минимални влогове редовно, общата сумата от които ще подсигури добре семейството на всеки човек, който отиде в отвъдното. Това аз смятам за желателно и бих го препоръчал.

Но днес това не е възможно, защото този план трябва да се простира отвъд живота на отделния човек или партньорство, за да бъде осъществен. Трябва да бъде стабилен като кралския трон. Смятам, че някой ден такъв план ще бъде реализиран и ще бъде голяма благословия за много хора, защото само с първото плащане семейството може да получи добро обезщетение, ако някой от членовете му почине.

Но тъй като ние живеем в своето време, а не в идващите дни, трябва да се възползваме от наличните ни средства и начини за постигане на желаното. Затова препоръчвам на всички да се защитят срещу празна кесия на старини, чрез мъдри и добре обмислени методи. Защото ако кесия на човек е празна, а вече е неспособен да работи или напусне този свят и остави семейство си – това е голяма трагедия.

И така това е шестото лекарство срещу празна кесия: *погрижи се предварително за нуждите си на стари години и за подсигурияването на семейството си.*

Седмо лекарство Подобри способността си да печелиш

„Днес, ученици мои, ще стане въпрос за едно от най-важните лекарства за празна кесия. Но в този случай, няма да ви говоря за злато, а за вас самите – хората под разноцветните роби, които стоят пред мен. Ще ви говоря за нещата, случващи се в ума ви и в живота ви, които ви помагат или ви пречат да постигнете успех.“ – така заговорил Аркад на седмия ден.

„Неотдавна при мен дойде млад мъж и ме помоли за заем. Когато го попитах за какво му е, той се оплака, че доходите му не са достатъчни да покрият разходите му. Тогава аз му обясних, че той не е добър клиент за заемодателя, защото не е способен да изкара допълнителни пари, с които да погаси заема.

Необходимо е – казах му аз – да изкарваш повече монети. Какво правиш, за да увеличиш доходите си?“

„Всичко, което е по силите ми – отговори той – шест пъти през последните два месеца се

обърнах към работодателя си с молба да увеличи заплатата ми, но безуспешно. Не мога да бъда по настоятелен от това.”

„Можем да се засмеем на наивността му, но всъщност той притежава едно от жизненоважните условия за успех. В него имаше силно желание да печели повече – това е добро и похвално желание.

За да постигнем нещо е необходимо желание. Желанията ти трябва да бъдат силни и конкретни. Неконкретните желания са само слаби копнежи. Желания от рода на 'искам да бъда богат' няма да донесат резултати. Ако обаче човек желае 'пет златни монети', то това е конкретно желание, което той може да постигне, като положи усилие. След като е проявил целенасоченост и е осъществил желанието си за пет златни монети, той може да приложи сходни методи да се сдобие с десет златни монети, след това с двадесет, по-късно с хиляда и не след дълго той вече е богат човек. Като се научил как да осъществи малкото си конкретно желание, той придобил способността да осъществи и по-голямо. Така се натрупва състояние; първо с малки суми, после с по-големи, докато човек се учи да увеличава способностите си.

Желанията трябва да са прости и конкретни. Те се обезсилват ако са прекалено много, прекалено объркани или отвъд квалификацията ти да ги осъществиш.

Когато човек подобрява способностите си в своята професия, нараства и способността му да печели. В дните когато бях скромнен писач, дълбаещ глинени плочи за няколко медни монети на ден, аз забелязах, че други работници вършеха повече работа от мен и съответно им плащаха повече. Тогава аз реших да стана най-добър в работата си. Не ми отне много време да откроя защо някои колеги ме превъзхождаха. Проявих по-голям интерес към работата си, повече концентрация, повече упоритост и не след дълго станах един от най-бързите писачи. Не мина много време и подобрените ми способности бяха подобаващо възнаградени и не бе необходимо да ходя шест пъти при работодателя си, за да ме забележи.

Колкото повече знаем, толкова повече можем да печелим. Човекът, който постоянно учи повече за занаята си ще бъде богато възнаграден. Ако е занаятчия, той може да научи методите и инструментите, които използват най-изкусните майстори в неговия бранш. Ако се занимава с право или с лечителство, той може да се съветва и да обмени опит с други от неговата професия. Ако е търговец, той бе трябвало непрестанно да търси по-добри стоки, които могат да се купят на по-ниски цени.

Животът ни постоянно се променя, защото предприемчиви хора се стремят да подобрят способностите си и по този начин по-добре да служат на клиентите си. Затова е извънредно важно, да се движим в крачка с прогреса и никога да не спираме, ако не искаме да изостанем.

Много неща обогатяват нашия живот. Следните правила, човек би трябвало да спазва, ако уважава себе си:

Да плаща заемите си възможно най-срочно и да не купува неща, които не може да си позволи.

Да се грижи за семейството си, така че те да мислят и говорят добре за него.

Да напише завещание, за да може – ако Боговете го повикат – собствеността му да бъде разделена правилно и честно.

Той трябва да проявява съчувствие към ошетените и нещастните и да им помага в разумни граници. Да бъде грижлив към близките си хора.

И така седмото и последно лекарство за празна кесия е да развиваш собствените си способности, да учиш и да ставаш по-мъдър; да ставаш все по-изкусен и да действаш с достойнство. Така ще придобиеш увереност да осъществиш добре премислените си желания.

Това са седемте лекарства за празна кесия, които – от опита, придобит през дългия ми и успешен живот – препоръчвам на всички търсеци богатство. Има повече злато във Вавилон, ученици мои, отколкото можете да си представите. Има богатство за всички. Използвайте тези истини, за да преуспеете и да станете богати, което е ваше право. Преподавайте тези истини, така че всеки честен поданик на Негово Величество също да получи част от голямото богатство на нашия обичен град.“

Глава V

Как да срещнеш богинята на Късмета

„Ако човек е късметлия никой не може да предвиди степента на щастието, което ще го озари. Хвърли го в река Ефрат и като нищо той ще изплува от нея с перла в ръка.“

-Вавилонска поговорка

Желанието за късмет е всеобщо. То се таяло също така силно в гърдите на вавилонците преди четири хиляди години, както и в сърцата на хората днес. Всички ние се надяваме да получим благословията на своенравната богиня на Късмета.

Има ли начин, по който ние можем да се срещнем с нея и да привлечем не само благоразположението ѝ, но и великодушната ѝ подкрепа? Възможно ли е добрият късмет да дойде при нас?

Тъкмо това искали да знаят древните вавилонци и те решили да намерят отговора. Те били проникателни хора с остър ум. Това обяснява защо градът им станал най-богатият и могъщ град по онова време.

В това далечно минало, те нямали училища и колежи. Но те имали учебен център и той бил много практично устроен. Между издигащите се сгради на Вавилон имало една, която не отстъпвала по значимост на Кралския Палат, Висящите Градини и храмовете на Боговете. Не бихте намерили много информация за нея в историческите книги; най-вероятно няма да намерите никаква информация – и въпреки това тя упражнявала силно влияние върху мисленето на хората по онова време.

Тази сграда била Храма на Учението, където натрупаното знание било преподавано от учители-доброволци и където теми от общ интерес били обсъждани в отворени форуми. В тази сграда всички били равни. Дори и най-бедният роб можел безнаказано да оспори мнението на принц от кралското семейство.

Между многото, които често посещавали Храма на Учението бил и мъдър, богат човек на име Аркад, наричан най-богатия човек във Вавилон. Той имал своя собствена зала, в която почти всяка вечер голяма група от хора – някои стари, други много млади, но предимно на средна възраст – се събирали, за да обсъждат и спорят по интересни

въпроси.

Да надникнем в тази зала и да чуем дискусията им относно „късмета“.

Слънцето тъкмо се било спуснало като голяма, червена огнена топка, светеща през мътния пустинен въздух, когато Аркад влязъл в залата и седнал на обичайната си платформа. Около осемдесет души вече седели на малките, разпръснати по пода възглавнички и го чакали. Още много хора се присъединявали към тях.

„Какво ще обсъждаме тази вечер?“ – попитал Аркад.

След кратко колебание, висок тъкач на вълна се изправил, както било прието и се обърнал към всички: „Искам да обсъдя нещо с вас, но се страхувам, че ще ви се стори нелепо.“

След като Аркад и всички останали настояли да чуят предложението му, той продължили: „Днес аз имах късмет, защото намерих кесия с няколко златни монети в нея. Имам голямо желание да продължа да бъда късметлия. Чувствайки, че много хора споделят това мое желание, предлагам да обсъдим как да накараме късметът да дойде при нас.“

„Това е изключително интересна тема – коментирал Аркад – която си заслужава да се обсъди. За някои хора късмет означава просто случайност, която се случва някому без причина и значение. Други смятат, че късметът идва от нашата най-щедра богиня – Ащар – която винаги богато възнагражда верните си поданици. Кажете, приятели – да потърсим ли начини, по които късметът може да бъде привлечен към всеки един от нас?“

„Да! Да! И още как!“ – отвърнала растящата група от ревностни слушатели.

Тогаво Аркад продължил: „За да започнем дискусията си, нека чуем кои от събралите се днес хора са имали късмет и са намерили или придобили ценности без усилие, подобно на тъкача на вълна.“

Настъпило мълчание и всички се оглеждали, очаквайки някой да отговори, но никой не се обадил.

„Какво? Никой ли? – попитал Аркад – Тогаво изглежда, че подобно щастие действително е голяма рядкост. Кой сега ще предложи къде да продължим търсенето си?“

„Аз – казал добре облечен млад мъж и се изправил – Когато си говорим за късмет не е ли логично да насочим мислите си към игралните маси? Нали точно там много хора се мъчат да спечелят благосклонността на богинята, надявайки се тя да ги дари с богата печалба.“ Той понечил да седне обратно на мястото си, но някой извикал: „Не спирай! Продължи историята си! Кажете ни, беше ли богинята благосклонна към теб на игралните маси? Обърна ли тя червената страна на заровете, така че да напълниш кесията си за сметка на собственика на играта? Или се падна синята страна и собственикът прибра трудно-спечелените ти сребърници?“

Младият мъж не се обидил от добронамерения смях в залата и отговорил: „Няма да скрия, че богинята на Късмета сякаш даже не ме забеляза. А вие? Виждали ли сте я да се навърта на такива места, само за да обърне заровете във ваша полза? Изгарям от желание да чуя още истории и всички да се поучим от тях?“

„Мъдро начало – намесил се Аркад – Събираме се тук, за да обмислим всяка страна на всеки един въпрос. Да пренебрегнем игралните маси би означавало да си затворим очите си за един инстинкт, характерен за повечето хора – да рискуват малка сума с надеждата да спечелят голяма.“

„Това ми напомня за вчерашните надбягвания – обадил се един слушател – Ако богинята обича игралните маси, то тя със сигурност не пропуска и надбягванията, в които

позлатените колесници и силните жребци предлагат много повече емоции. Кажи ми честно, Аркад – тя ли ти прошепна вчера да заложиш на сивите коне от Ниневия*? Аз стоях точно зад теб и не можах да повярвам на ушите си като чух, че залагаш на сивите? Ти добре знаеш, че никой Асирийски отбор не може да победи нашите любими кафяви коне в честно надбягване.

(***Ниневия** - един от най-древните градове на земята в Асирия, който процъфтява през VIII-VII век пр.н.е..)

Прошепна ли ти богинята да заложиш на сивите, защото в последната обиколка един от черните коне ще се прекатури, препречвайки пътя на нашите кафяви жребци, така че сивите да спечелят надбягването и да отбележат незаслужена победа?“

Аркад приел закачката с усмивка: „Какво ни кара да мислим, че богинята би проявила такъв интерес към нечий залог в конно надбягване? За мен тя е богиня на любовта и честта, която обича да помага на нуждаещите се и да възнаграждава тези, които го заслужават. Аз се опитвам да я намеря не на игралните маси и на надбягванията, където хората губят повече злато отколкото печелят, а на места където делата на хората са по-смислени и наистина заслужават да бъдат възнаградени.

В обработването на земята, в честната търговия и във всички останали професии, човек има възможност да извлече печалба чрез труд и сключване на сделки. Вероятно той няма да бъде възнаграждаван всеки път, защото понякога не успява да направи вярна преценка, а друг път ветровете и времето се изпречват на пътя му. Но, ако той е настоятелен, той обикновено осъществява печалбата си. Това е така, защото шансът за печалба е на негова страна.

Но когато човек играе хазарт, обратното е вярно – шансът за печалба е винаги против него и винаги в полза на собственика на играта. Играта е замислена така, че собственикът да печели. Това е неговият бизнес, чрез който той цели да спечели добри пари от залозите на играчите. Малко играчи осъзнават колко сигурна е печалбата на собственика и колко нищожни са собствените им шансове да спечелят.

Да погледнем например залозите поставяни на масата за зарове. Преди да хвърлим зара ние залагаме на това, кой цвят ще се падне. Ако се падне единствената червена страна, собственикът ни плаща залога ни умножен по четири. Но ако се падне някоя от останалите пет страни на зара ние губим парите си. Числата ясно показват, че при всяко хвърляне ни имаме пет възможности да загубим; понеже червената страна ни носи печалба от четири към едно, ние имаме четири възможности да спечелим. Следователно всяка вечер собственикът на хазартна игра може да очаква да задържи една пета от всички заложи монети. Може ли човек да се надява да печели редовно, ако шансовете са така нагласени, че той да губи една-пета от всичките си залози?“

„И все пак някои хора печелят големи суми от време на време“ – включил се един от слушателите.

„Така е, те печелят – продължил Аркад – Предвид това, трябва да се запитаме дали парите придобити по такъв начин носят трайна стойност на тези късметлии? Сред приятелите ми са много от най-състоятелните хора във Вавилон, но не мога да назова нито един от тях, чиито успех е дошъл от такъв източник.

Вие също познавате някои от заможните ни съграждани. Би ми било интересно да науча колко от тях приписват постиженията си на игралните маси. Познавате ли такива хора?“ След дълго мълчание някой се осмелил: „Въпросът включва ли и собствениците на хазартни игри?“

„Ако не се сещаш за други“ – отговорил Аркад.

„Ако не се сещате за никой друг, какво ще кажете за себе си? Има ли сред нас хора,

които редовно печеля на хазартна игра, но не се решават да ни уведомят за източника на приходите си?“

В отговор на предизвикателството от задните редове се чули поредица въздишки, които предизвикали бурен смях.

„Явно, че не намираме сполуката на такива места. – продължил Аркад – Не я намираме в откриването на изгубени пари. Не я откриваме и на игралните маси. А що се отнася до конните надбягвания, трябва да призная, че съм изгубил далеч повече монети отколкото съм спечелил. Затова нека разгледаме други възможности.“

„Да разгледаме търговията и занаятите си. Ние сме склонни да мислим, че доходоносните ни сделки, не са късмет, а резултат от усилията ни. Ни е ли възможно по този начин да пренебрегваме даровете от богинята. Може би тя действително ни помага, но ние не оценяваме щедростта и. Ще сподели ли някой мнението си?“

Изправил се възрастен търговец, пригладжайки елегантната си роба: „С Ваше позволение, уважаеми Аркад и всички мои приятели, искам да кажа следното. Ако както казвате, ние приписваме успехите си на трудолюбието и способностите си, защо да не разгледаме успехите, които са ни се изплъзнали и ситуации, които са можели да ни донесат големи печалби. Тъй като те не са се осъществили, ние не можем да ги смятаме за своя заслужена печалба. Сигурен съм, че много от нас са имали подобни преживявания.“

„Това е мъдър подход – казал одобрително Аркад – Кой от вас е имал благоприятна възможност, която му се изплъзнала?“

Много вдигнали ръка – сред тях бил и търговецът. Аркад го подканил да говори: „Тъй като ти предложи тази идея, бихме искали първо да изслушаме теб.“

„С удоволствие ще разкажа история – продължил той – която показва колко близко до човек може се приближи късметът и колко лесно – за съжаление – човек може да го остави да избяга.“

Преди много години, когато бях млад мъж, тъкмо оженен и с нелош бизнес, баща ми дойде при мен и настоя аз да се включа в една инвестиция. Синът на един от добрите му приятели бе забелязал голямо парче суха земя, недалеч от външните стени на града ни. То се простирало високо над канала, така че водата не го достигаше.

Синът на татковия приятел възнамеряваше да купи земята, да построи три големи водни колела, задвижвани от волове и по този начин да покачи животворната вода до плодородната почва. След това той смяташе да раздели земята на малки парцели и да ги продаде на жителите на града като места за отглеждане на билки.

Той не притежаваше достатъчно злато, за да осъществи подобно начинание. Като мен, той беше млад и не печелеше много. Неговият баща, като моя, имаше голямо семейство и ограничени средства. Затова, той се опита да привлече интереса на група хора, които да се включат в начинанието. Групата щеше да се състои от дванадесет човека, всеки от които трябваше да има постоянна работа и да се съгласи да влага една десета от приходите си в проекта, докато земята не бъде подготвена за продан. След продажбата всеки щеше да получи справедлив дял от печалбата, според стойността на вложението си.

‘Сине – рече баща ми – ти си млад мъж. Дълбоко желая да започнеш да градиш имуществото си и хората да те уважават. Искам да се поучиш от моите грешки’

‘И аз много бих желал да натрупам състояние, татко.’ – отговорих аз.

‘Тогава ти предлагам следното: Направи каквото аз трябваше да направя на твоите години. От приходите си заделяй една десета и внимателно ги инвестирай. С тази една десета и с извлечената от нея печалба, ти можеш да натрупаш богатство преди да си

станал на моята възраст.'

'Думите ти са мъдри, татко. Аз наистина желая богатство. Но с доходите си трябва да плащам за много различни неща. Затова не мога да последвам съвета ти. Още съм млад. Има много време.'

'И аз така мислех на твоята възраст, но – виж – годините минаха, а аз още не съм започнал.'

'Ние живеем в различно време, татко. Аз ще съумея да избегна твоите грешки.'

'Възможността е пред теб, сине. Тя може да ти донесе богатство. Умолявам те, не отлагай. Отиди утре при сина на приятеля ми и се договори с него да плащаш една десета от доходите си за проекта му. Не се бави и отиди още утре. Добрата възможност не чакат никого. Сега е тук, но ще изчезне много скоро. Затова не отлагай!'

Въпреки съвета на баща ми аз не се реших да инвестирам. На пазара видях дрехи, които тъкмо бяха донесени от търговците от Изтока. Тези дрехи бяха така богато украсени и красиви, че аз и жена ми решихме, че задължително трябва да притежаваме по една. Ако бях вложил една десета от парите си, то ние трябваше да се лишим от тези и други удоволствия, които така силно желаехме. Когато най-сетне отидох при сина на татковия приятел, вече беше прекалено късно, за което по-късно дълбоко съжалявах, защото проектът се оказа по-доходоносен отколкото някой можеше да предположи. Това е разказът ми, показващ как оставих щастието да ми се изплъзне."

„В тази история ние виждаме как късметът се предлага на този, който е готов да действа – коментирал мургав човек от пустинята – За да изградиш имущество, трябва да започнеш отнякъде. Това начало може да бъдат няколко златни или сребърни монети, които взимаш от доходите си и поставяш в първата си инвестиция. Аз съм собственик на много стада. Бизнесът ми стартира когато бях още момче и купих едно малко теле срещу една сребърна монета. Това беше от голямо значение за мен, защото беше първата крачка към моето богатство.

Да направиш тази първа крачка е най-голямото щастие, което може да те сполети. Тази първа крачка е от голяма важност, защото те превръща от човек, работещ за пари в човек, извличащ дивиденди от приходите на своето злато. За щастие, някои правят тази крачка докато са още млади и така изпреварват онези, които я правят по-късно и страхливите, които никога не я правят.

Ако нашият приятел, търговецът, бе направил тази крачка през младостта си, когато е имал възможност, сега той би бил благословен с много повече от хубавите неща на този свят. Ако късметът на нашият приятел, тъкачът на вълна, го подтикне да направи тази крачка сега, това несъмнено ще бъде началото на много по-голямо щастие за него".

„Благодаря ви! И аз бих искал каже нещо“ – изправил се непознат мъж от чужда страна – „Аз сириец. Не говори добре ваш език. Искам да дам определение за наш приятел – търговеца. Може би ще ви се стори грубо, това определение, но аз все пак искам да го каже. Но аз не знам ваша дума, а и вие не разбирате сирийска дума. Затова моля някой добър господин да ми каже как се нарича човек, кой постоянно отлага неща, които биха донесли му добро?“

„Нерешителен“ – извикал някой.

„Такъв е той“ – извикал сириецът, размахвайки нервно ръката си – „той не възползва от възможност когато тя идва. Той чака. Той казва, аз има много работа сега. Но аз ви казва – богиня на Късмет не чака бавни хора. Тя мисли, че ако човек желае щастие, той действа бързо. Всеки човек кой не действа бързо при добра възможност – много нерешителен човек, като наш приятел, търговеца.“

Търговецът се изправил и шеговито се поклонил в отговор на смеха: „Възхищавам се на

теб, чужденецо, че не се страхуваш ясно да изразиш мнението си.“

„Нека чуем друга история за благоприятна възможност. Кой друг ще сподели опита си с нас?“

„Аз – отговорил мъж на средна възраст облечен в червена роба – аз купувам животни, предимно камили и коне. Понякога купувам и овце и кози. Историята, която ще ви разкажа, ясно показва как късметът дойде при мен една нощ, когато най-малко го очаквах. Може би затова му позволих да ми се изплъзне. Ви ще прецените.

Когато една вечер се върнах в града след десетдневно безрезултатно търсене на камили, много се ядосах, защото вратите на града бяха затворени и заключени. Докато слугите ми разпъваха палатки за през нощта, която трябваше да изкараме с малко храна и без вода, към мен се приближи възрастен фермер, който като нас беше заключен отвън.

‘Уважаеми господине – обърна се той към мен – по външния ти вид преценявам, че си търговец на добитък. Ако е така, много бих искал да ти продам едно отлично стадо млади овце. За съжаление скъпата ми съпруга е много болна. Трябва да се върна при нея час по-скоро. Купи овцете ми, за да можем аз и слугите ми да оседлаем камилите и бързо да се върнем обратно.’

Беше прекалено тъмно, за да видя стадото, но от блеенето прецених, че трябва да е голямо. След като бях изгубил десет дни в безплодно търсене на камили, ми беше приятно да се пазаря с фермера. Поради безпокойството си той ми предложи много добра цена. Аз се съгласих, знаейки, че робите ми могат да вкарат стадото в града на следващата сутрин и да го продадат със значителна печалба.

Сделката бе сключена и аз наредих на слугите да донесат факли, за да преброим стадото, което според фермерът наброявало 900 овце. Няма да ви натоварвам с трудностите, които изпитахме, опитвайки се да преброим толкова много жадни, неспокойни, шаваци овце в тъмната нощ. Оказа се невъзможно. Затова аз направо казах на фермера, че ще ги преброя на сутринта и тогава ще му платя.

‘Моля ви уважаеми господине – умоляваше ме той – платете ми само две трети тази вечер, за да мога аз да отпътувам. Ще оставя своя най-интелигентен и образован слуга, за да ви помогне с броенето на сутринта. Аз му има доверие и ще можете да платите останалите пари на него.’

Но аз бях твърдоглав и отказах да му платя тази вечер. На следващата сутрин, преди да се събудя, вратите на града се отвориха и четирима купувачи забързаха към стадото. Те бяха готови да платят висока цена, защото имаше опасност от скорошна обсада на града, а храната беше оскъдна. Възрастният фермер получи за стадото си почти три пъти повече от цената, която беше предложил на мен. По този начин аз позволих на голямо щастие да ми се изплъзне.“

„Тази история е много интересна – коментирал Аркад – Каква мъдрост трябва да извлечем от нея?“

„Да плащаме веднага, ако сме убедени, че сделката си заслужава – предложил уважаван от всички майстор на седла – Ако сделката е добра ти трябва да се защитиш от собствените си слабости, по същия начин, по който се защитавах от конкуренцията си. Ние простосмъртните сме променливи същества. За съжаление трябва да кажа, че сме по склонни да променяме решението си когато всъщност сме прави. Когато грешим ние упорстваме...но когато сме прави, се колебаем и оставяме шанса да ни се изплъзне. Първата ни преценка е най-добра. И въпреки това винаги ми е било трудно да сключа добра сделка, когато тя е пред очите ми. Затова, като защита срещу собствените ми слабости, аз действам незабавно. Това ми спестява бъдещо разкаяние за щастиято, което е можело да бъде мое.“

„Благодаря! Пак иска да говори – сириецът отново бил на крака – тези истории много подобни. Всеки път шанс изплъзва се по една и съща причина. И в две истории шанс идва при нерешителен човек и му предлага добра сделка. Но той се колебае. Той не казва – сега най-добро време, аз трябва действа бързо. Как може човек да постигне успех по този начин?“

„Твоите думи са мъдри, приятелю – отговорил търговецът на добитък – добрият късмет избяга от нерешителния човек и в двете истории. И в това няма нищо чудно. Нерешителността е във всички нас. Ние желаем богатство; но много често когато шансът за придобиването му се изправи пред нас, вътрешната ни нерешителност ни кара да отлагаме. Като се вслушваме в нея, ние ставаме най-големите си врагове. Когато бях по-млад не знаех, че проблемът се крие именно в тази дълга дума, която приятелят ни от Сирия толкова харесва – „нерешителност“. Първоначално мислех, че липсата на опит бе причината да загубя много изгодни сделки. По-късно го отдавах на ината си. Накрая разбрах каква беше истинската причина – навикът ми излишно отлагам, когато трябваше да действам – да действам бързо и решително. Осъзнаването на тази истина ме разтърси. Подобно на разярено подивяло магаре, впрегнато в колесница, аз се отскубна от този враг и успехите не закъсняха.“

„Благодаря! Иска попита нещо теб г-н Търговец – говорел сириецът – Ти облечен в добри одежди, не като дрехи на беден човек. Ти говори като успял човек. Кажни ни, слушаш ли ти сега когато нерешителност прошепне тебе нещо?“

„Както нашия приятел – купувача на добитък, и аз трябваше да разбера и преодоля собствената си нерешителност. – отговорил търговецът – За мен тя беше враг, който винаги се опитваше да попречи на успехите ми. Историята, която разказах е само една от многото, в които нерешителността прогони благоприятни възможности. Не е трудно да я преодолееш, щом я разбереш. Никой не оставя доброволно крадецът да открадне собствеността му. Веднъж като разбрах как нерешителността ми пречи, аз лесно я преодолях. Всеки трябва да победи духа на нерешителността, ако иска да получи част от богатствата на Вавилон.

Какво ще кажеш ти, Аркад. Понеже си най-богат във Вавилон, много хора смятат, че ти имаш най-голям късмет. Съгласен ли си, че никой не може да постигне големи успехи, преди напълно да е съкрушил собствената си нерешителност?“

„Така е – съгласил се Аркад – През дългия си живот наблюдавах поколение след поколение да върви по пътищата на търговията, науката и учението, които водят до успех в живота. Шансът се представяше на всеки един от тях. Някои уловиха своя шанс и бързо се придвижиха напред към по-добър живот, но повечето се страхуваха, отлагаха и изоставаха.“

Аркад се обърна към тъкача на вълна: „Ти предложи да обсъдим ‘късмета’. Кажни ни какво мислиш сега по темата.“

„Виждам късмета в съвсем нова светлина. Винаги съм мислел, че той е нещо хубаво, което може да ти се случи, без сам да влагаш никакви усилия. Сега осъзнавам, че това не е така. От дискусиата ни научих, че за да привлечем късмет, трябва да се възползваме от удобните възможности. Затова, в бъдеще аз ще положа усилия да правя най-доброто от подобни възможности.“

„Добре си схванал истините произлезли от тази дискусиа. – отговорил Аркад – Щастието, както разбрахме, често следва благоприятна възможност и рядко идва по друг начин. Търговецът е щял да открие голямо щастие, ако беше приел благоприятната възможност, с която богинята го бе дарила. Купувачът на добитък също щеше да се радва на голямо щастие, ако беше купил стадото и го беше продал с голяма печалба.

Започнахме тази дискусия, за да намерим начин, чрез който да привлечем късмета към себе си. Мисля, че ние намерихме такъв начин. Двете истории показаха как късметът следва благоприятни възможности. Изводът е следния: Късметът може да бъде привлечен като се възползваме от възможностите, които ни се предлагат. Хората които бързо улавят тези възможности за напредък, привличат вниманието на добрата богиня. Тя винаги с удоволствие възнаграждава поклонниците си. Нейните най-добри поклонници са дейните хора. Действието ще те придвижи напред към успеха, който желаш.

БОГИНЯТА НА КЪСМЕТА ПРЕДПОЧИТА ДЕЙНИТЕ ХОРА!

Глава VI Петте закона на златото

„Тежка торба пълна със злато или глинена плоча, на която са изписани мъдри думи – ако имахте този избор, кое бихте предпочели?“

Обгорелите от слънцето лица на събралите се около огъня от пустинни шубраци слушатели засияха с искрен интерес.

„Златото, златото“ – извикаха всички те в хор. Стариат Калабаб се усмихна многозначително.

„Слушайте! – прекъсна ги той, вдигайки ръката си – Чуйте дивите кучета в нощта. Те вият и стенат, защото са гладни и мършави. Но какво правят те, ако им дадеш храна? Бият се помежду си, без да мислят за утрешния ден, който със сигурност ще дойде.

Така е и с хората. Когато им дадеш избор между злато и знание, какво правят те?

Пренебрегват знанието и пропиляват златото. На следващия ден те вият и стенат, защото нямат повече злато.

Златото е запазено за онези, които познават законите му и ги спазват.“

Калабаб придърпал робата си близо до слабите си жилести крака, защото подухвал хладен нощен вятър.

„Понеже ми служихте добре по време на дългото ни пътуване, грижехте се за камилите ми и крачехте без да се оплаквате по горещия пустинен пясък, защото смело бранехте стоката ми от алчни крадци, тази нощ аз ще ви разкажа историята за петте закона на златото; история, каквато вие никога преди не сте чували.

Слушайте внимателно думите ми, защото ако ги разберете и ги следвате, в недалечното бъдеще вие ще имате много злато.“

Той направил кратка пауза. Над тях се простирало кристално-ясното небе на Вавилония. Зад групата били разпънати палатки, здраво привързани към колове, за да издържат на пясъчните бури. До палатките били натрупана стока, покрита с кожи.

„Ти ни разказа много истории, Калабаб – рекъл водачът на кервана - Искаме да научим твоята мъдрост, която да ни води от утре, когато нашата служба при теб ще приключи.“

„До сега аз ви разказвах само своите приключения в далечни страни, но тази вечер ще ви споделя знанието на Аркад, богатият и мъдър вавилонец.“

„Много сме чували за него – отбелязал водачът – той е бил най-богатият човек, живял във Вавилон.“

„Действително той бил най-богатият човек, защото той познавал законите на златото по-добре от всички други хора. Днес ще ви разкрия неговото знание както то ми бе предадено от неговия син Номасир, преди много години в Ниневия, когато аз бях още младо момче.“

„Моят работодател и аз се трудихме цяла нощ в палата на Номасир. Помагах на работодателя си да пренесе вързопи с красиви килими, всеки от които щеше да бъде прегледан от Номасир, за да може той да избере подходящ цвят. Когато най-сетне избра подходящи килими, той ни покани да пийнем редки вина с невероятен аромат, какъвто преди не бях вдъхвал.

Тогава той ни разказа историята за голямата мъдрост на баща си Аркад и аз ще ви я предам по същия начин.“

“Във Вавилон, както знаете, е обичайно за синовете на заможни хора да живеят с родителите си и да чакат да наследят имането им. Аркад не одобрявал този обичай. Затова когато Номасир достигнал зрялост, той го повикал при себе си и му рекъл: „Сине, искам ти да наследя имането ми. Но първо трябва да докажеш, че можеш мъдро да си служиш с него. Затова искам да излезеш в широкия свят и да докажеш способността си да печелиш не само злато, но и уважението на околните.

За да ти дам добър старт, ще ти предоставя две неща, които аз нямах на свое разположение, когато започнах да градя състоянието си на млади години.

Първо ще ти дам тази торба пълна със злато. Ако я използваш добре, тя ще бъде основата за бъдещите ти успехи.

Освен това ти давам и тази глинена плоча, на която са изписани петте закона на златото. Ако ги следваш внимателно, те ще ти донесат солидни доходи и сигурност.

След десет години се върни в този дом и ми дай отчет. Ако се достоен, ще те направя свой наследник. Ако ли не, ще дам златото си на жреците.“

И така Номасир тръгнал по своя път с торба злато и глинената плоча внимателно увита в коприна. С него били и слугата му и верния му кон.

Минали десет години и Номасир, както било договорено, се върнал в бащината си къща. Аркад устроил голямо пиршество в негова чест и поканил много приятели и роднини.

След като празненството приключило, бащата и майката се възкачили на своите подобни на тронове кресла в дъното на голямата зала, а Номасир застанал пред тях и дал отчет, както бил обещал.

Било вечер. Стаята била замъглена от пушека на маслените лампи, които слабо осветявали сцената. Слуги в бели одежди ритмично веели с големи палмови листа. Жената на Номасир и двамата му малки синове, както и приятели и роднини, седели на възглавнички зад него и слушали внимателно.

Татко – заговорил Номасир с почит. – Прекланям се пред твоята мъдрост. Преди десет години когато аз стоях на вратите на зрелостта ти ми нареди да вървя по своя път и да стана достоен мъж, вместо да съм роб на твоето богатство.

Ти щедро ми даде от своето злато. Ти щедро ми даде своето знание. Що се отнася до златото, трябва да призная, че го използвах по нехаен начин. То се изплъзна от неопитните ми ръце както див заек се изплъзва от неопитния млад ловец при първа възможност. `

Бащата се усмихнал разбиращо: 'Продължавай сине. Искам да знам цялата ти история в детайли.'

'Реших да отида в Ниневия, тъй като беше растящ град и аз вярвах, че там ще открия добри възможности. Присъединих се към керван и бързо се сприятелих с много от спътниците си. Сред тях имаше двама добри оратори, които имаха най-красивия бял кон, бърз като вятъра.

Докато пътувахме, те ми споделиха, че в Ниневия имало богат човек, който притежавал кон, толкова бърз че никога не бил побеждаван. Собственикът смяташе, че няма жив кон, който да може да надбяга неговия. Затова той бил готов да се обзаложи на огромна сума, че конят му може да надбяга всеки кон във Вавилония.

Те ми предложиха, като голяма услуга, да ме включат в залаганията си. Този план ми се стори много добър.

Нашият кон понесе тежка загуба, а аз загубих голяма част от златото си.' (Аркад се засмя.) 'По-късно разбрах, че тези мъже са ме измамили и те постоянно пътували с кервани в търсене на наивни жертви. Човекът в Ниневия бил техен приятел и те си разделяли парите на измамените. Тази хитра измама ме научи първия ми важен урок – да се пазя от мошеници.

Скоро щях да науча още един, също толкова добър урок. В кервана се запознах с друг млад мъж и станахме добри приятели. Той беше син на заможни родители и като мен пътуваше към Ниневия в търсене на добро място за бизнес. Скоро след пристигането ни, той ми каза, че търговец е починал и магазинът му с богата стока и редовна клиентела, може да бъде купен за незначителна цена. Той каза, че ще бъдем равностойни партньори, но той няма злато и трябва да се върне във Вавилон. Помоли ме аз да купя магазина с моето злато, съгласявайки се неговата част да бъде използвана по-късно в бизнеса ни. Той постоянно отлагаше пътуването си до Вавилон и в същото време се оказва неразумен купувач и неспособен да работи с пари. Накрая аз го отстраних, но бизнеса вече се беше влошил до такава степен, че аз имах само негодни за продан стоки и нямаш пари за нова стока. Продадох остатъка на един израилтянин за нищожна сума.

Последваха горчиви дни. Търсех работа, но не намирах, защото нямаш търговия и не владеех никакъв занаят, който да ми позволи да припечелвам. Продадох коня си и слугата си. Продадох излишните си одежди, за да имам пари за храна и подслон, но с всеки ден ситуацията ми се влошаваше.

Но през тези горчиви дни, аз си спомних твоята увереност в мен, татко. Ти ме беше изпратил по широкия свят, за да стана мъж и аз бях решен да осъществя желанието ти.' (Майката покрила лицето си с ръце и заридала.) 'По това време нещо ме подсети за плочата, на която ти беше изписал петте закона на златото. Аз внимателно прочетох мъдрите ти думи и осъзнах, че ако първо бях се поучил от тях, нямаше да изгубя златото си.

Запомних наизуст всеки закон и ме изпълни сигурност, че когато шансът отново ми се усмихне, ще бъда воден от мъдростта на годините, а не от неопитността на моята младост.

В полза на вас, които сте се събрали тук тази вечер, ще ви прочета мъдростта, изписана от баща ми върху глинената плоча, която той ми даде преди десет години:

ПЕТТЕ ЗАКОНА НА ЗЛАТОТО

- 1.Златото идва лесно и в растящи количества при всеки, който заделя поне една десета от дохода си, за да създаде имущество за бъдещето си и сигурността на семейството си.*
- 2.Златото работи усърдно за собственик си, ако той му намери доходоносна работа.*

Тогава то ще се множи като стадата на овчаря.

3.Златото остава вярно на внимателния си притежател, който го инвестира само с помощта на мъдри хора, знаещи как да боравят с него.

4.Златото се изплъзва от ръцете на тези, които го инвестират в начинания, от които нямат понятие или проекти, които не са одобрени от хората с финансови познания.

5.Златото бяга от човека, който се опитва да го накара да жъне невъзможни приходи или следва измамните съвети на мошеници и интриганти. То не се задържа при онези, които го инвестират в собствените си наивни желания.

Това са петте закона на златото както ги беше записал баща ми. За мен те са по-ценни от самото злато. Защо, ще разберете от продължението на моята история.'

Той отново се обърна към баща си: 'Разказах ти колко дълбоко в нищетата ме и отчаянието ме доведе моята неопитност.

Но никое нещастие не трае вечно. Моето приключи когато си намерих работа, като началник на група роби, строящи новите външни стени на града.

Познавайки първия закон на златото, аз заделих медна монета от първите си доходи и добавях към нея при всяка възможност, докато не събрах стойността на една сребърна монета. Процесът беше бавен, защото човек трябва и да живее и да се храни. Харчех с голяма неохота, признавам, защото бях решен да спечеля поне толкова злато, колкото бях получил от теб, преди десетте години да са изтекли.

Един ден, собственикът на робите, с когото се бях сприятелил, ми каза: „Ти си много пестелив младеж, който не пилее доходите си. Спестил ли си злато, което не ти носи печалба?“

„Да – отговорих аз – Имам голямо желание да натрупам злато и да заместя парите на баща си, които пропилях.“

„Трябва да призная, че това е цел, достойна за адмирации. А знаеш ли, че златото, което си спестил може да работи за теб и да ти носи още злато?“

„Уви! Имах горчиви преживявания – бащиното злато избяга от мен и аз много се страхувам, че и с моето ще се случи същото.“

„Ако ми имаш доверие, аз ще ти давам уроци по доходоносно боравене със злато – предложи той – След година външната стена ще бъде завършена и ще бъде готова за големите бронзови врати, които ще бъдат издигнати на всеки вход и ще защитават града от врагове.

В цяла Ниневия няма достатъчно метал за направата на тези врати и кралят още не е помислил за осигуряването му. Ето го моят план: Ще сформираме група и ще обединим златото си. Ще изпратим керван до далечните медни мините, и ще донесем метала за вратите до Ниневия. Когато кралят заповяда да бъдат направени великите порти, ние сами бихме могли да предоставим метала и кралят богато ще ни възнагради. Ако той не купи от нас, то ние ще имаме метал, който може да бъде продаден на добра цена.'

В думите му видях възможност да приложа третия закон и да инвестирам спестяванията си под ръководството на мъдър човек. Не бях разочарован. Нашето начинание постиган успех и малкото ми злато значително нарасна след сделката.

Приеха ме за член на същата група за бъдещи сделки. Тези хора умееха да работят със злато. Те внимателно обсъждаха всеки план, преди да го осъществят. Те никога не рискуваха инвестициите си и не участваха в неизгодни сделки, в които златото им не може да бъде възстановено. Те дори не биха си и помислили да участват в глупави начинания, като конните надбягвания или проваленото партньорство, в които аз изгубих парите си. Те веднага биха посочили пробойните в тези идеи.

Общувайки с тези мъже аз се научих да правя сигурни инвестиции, носещи добра печалба. През следващите години богатството ми растеше все по-бързо и по-бързо. Не само възвърнах изгубеното, но и натрупах много повече.

Чрез моите нещастия, опити и успехи, аз неведнъж подложих на изпитание петте закона, татко, и те издържаха теста при всички ситуации. При този, който не познава петте закона, златото идва рядко и си отива бързо. Но при този, който зачита петте закона, златото идва и му служи вярно.'

Номасир замълчал и направил знак на слугите си в дъното на стаята. Слугите донесли, една след друга, три тежки торби. Номасир взел една от тях и я поставил на пода пред баща си.

„Ти ми даде една торба със злато, Вавилонско злато. В замяна аз ти връщам една торба Ниневийско злато с равна тежест. Това е равностойна размяна, както всеки ще се съгласи.

Ти ми даде глинена плоча, изписана с мъдри слова. В замяна на плочата аз ти връщам две торби злато.“ – казал той и взел от слугите останалите две торби и отново ги сложил на пода пред баща си.

„Правя това, за да ти покажа, татко, за колко по-ценно смятам учението ти пред златото ти. Но кой може да мери стойността на знанието в злато? Без знание, златото бързо бива изгубено от тези, които го имат, но със знание, златото може да бъде придобито от тези, които го нямат, както тези три торби доказват.“

Бащата нежно поставил ръка върху главата на Номасир. 'Ти добре си научил уроците си! Аз съм щастлив, че имам син, на който мога да поверя богатството си.“

—

Калабаб замълчал и критично изгледал слушателите си.

„Какво означава за вас историята на Номасир?“ – продължил той – „Кой от вас може да отиде при баща си или при бащата на жена си и да му даде отчет, с който показва че мъдро е използвал доходите си? Какво ще си помислят тези достопочтени мъже, ако им кажете: „Пътувах много и научих много, работих много и спечелих много, но за съжаление не ми остана почти нищо от спечеленото злато. Част от него използвах мъдро, част от него използвах неблагоприятно и много от него пропилях безразсъдно. Още ли мислите, че поради непостоянството на съдбата някои хора имат много злато, а други нямат нищо? Ако мислите така, то вие грешите.

Хората имат много злато, когато знаят петте закона на златото и ги следват.

Понеже аз научих тези закони когато бях млад и ги спазвах, аз станах богат търговец. Не съм натрупал богатството си чрез някаква странна магия.

Богатство, което идва бързо, си отива по същия начин.

Злато, което се задържа, за да даде удоволствие и радост на собственика си, идва постепенно, защото е дете, родено от знание и упоритост.

Да създаде благосъстояние не е голяма тежест за интелигентния човек. Носейки тази малка тежест постоянно година след година, той лесно осъществява тази цел.

Петте закона на златото ще ти донесат богато възнаграждение, ако ги следваш.

Всеки един от тях е важен и ако случайно не сте ги запомнили от кратката ми история, сега аз ще ги повторя. Знаем всичките закони наизуст, защото през младостта си осъзнавах тяхната стойност.

Първият закон на златото

Златото идва лесно и в растящи количества при всеки, който заделя поне една десета от дохода си, за да създаде имущество за бъдещето си и за сигурността на семейството си.

Всеки човек, който редовно спестява една десета от доходите си и ги инвестира мъдро със сигурност ще създаде имущество, което ще осигури доходи за него в бъдеще и освен това ще гарантира сигурността на семейството му, в случай, че боговете го повикат в отвъдното. Този закон гласи, че златото лесно идва при такъв човек. Аз мога да потвърдя това в моя живот. Колкото повече злато натрупвах, толкова по лесно още от него идваше при мен и то в нарастващи количества. Златото, което спестявате ще печели за вас, а тази печалба ще ви носи още приходи – така работи този закон.

Вторият закон на златото

Златото работи усърдно за мъдрия си собственик, ако той му намери доходоносна работа. Тогава то ще се множи като стадата на овчаря.

Златото, наистина е усърден работник. То се опитва да се размножи, когато му се предостави възможност. При всеки човек, който има запас от злато, идват възможности за доходоносни инвестиции. Докато годините минават, златото се размножава по най-неочаквани начини.

Третият закон на златото

Златото остава вярно на внимателния си притежател, който го инвестира само с помощта на мъдри хора, знаещи как да боравят с него.

Златото наистина е вярно на внимателния собственик. По същия начин то бяга от небрежния собственик. Човекът, който търси съветът на хора, вещи в употребата на злато бързо се научава да не прахосва съкровището си, а да го държи на сигурно място и да се радва на постоянното му нарастване.

Четвъртият закон на златото

Златото се изплъзва от ръцете на тези, които го инвестират в начинания, от които нямат понятие или проекти, които не са одобрени от хората с финансови познания.

Човекът, който има злато, но не знае как да го използва, има много идеи за инвестиции. Често те са много рисковани и ако мъдър човек ги анализира внимателно, той ще предвиди, че те имат малък шанс за печалба. Затова неопитният собственик на злато, който се доверява на собствената си преценка и го инвестира в бизнес или цел, с които не е запознат, той често открива, че преценката му е била погрешна и заплаща за липсата на опит с богатството си. Мъдър е този, който инвестира съкровището си под ръководството на хора с богат финансов опит.

Петият закон на златото

Златото бяга от човека, който се опитва да го накара да жъне невъзможни приходи или следва измамните съвети на мошеници и интриганти. То не се задържа при онези, които го инвестират в собствените си наивни желания.

Фантастични предложения, които размътват съзнанието винаги идват при неопитните притежатели на злато. Те претендират, че ще дадат на златото му магически сили и то ще донесе невъзможни приходи. Но, вслушайте се вие в думите на мъдрите, които отлично познават рисковете, които се крият зад всеки план, обещаващ изведнъж да донесе голямо богатство.

Не забравяйте богатите хора от Ниневия, които никога не рискували златото си и не го обвързвали с неизгодни проекти.

Това е моята история за петте закона на златото. Разказвайки я, аз ви разкривам тайните на успеха си.

Но те всъщност не са тайни, а истини, които всеки трябва да научи и да следва, ако иска да се отскубне от тълпата, която подобно на дивите кучета трябва всеки ден да се тревожат за насъщния.

Утре ще влезем във Вавилон. Погледнете! Видете огъня, който вечно гори над Храма Бел! Златният град вече се вижда.

Утре всеки един от вас ще има злато – златото, което така добре заслужихте за вярната си служба при мен.

След десет години, какво ще можете да кажете за това злато?

Ако някои от вас като Номасир използват част от златото си, за да започнат да трупат своето имущество и бъдат водени от мъдростта на Аркад, то след десет години – нямам и капка съмнение – те ще бъдат богати и уважавани граждани като сина на Аркад.

Мъдрите действия ни съпровождат през живота ни, радват ни и ни помагат. По същия начин глупавите ни действия ни преследват, тормозят ни и ни измъчват. Уви, те не се забравят. Спомените за нещата, които е трябвало да направим и възможностите от които не сме се възползвали винаги остават на преден план в умовете ни и не ни дават мира.

Богати са съкровищата на Вавилон, толкова богати, че никой не може да определи стойността им в злато. Всяка години, те стават още по-богати и по-ценни. Като съкровищата на всяка страна, те са награда, богата награда за тези хора, които са решени за получат своя заслужен дял.

В силата на собствените ти желания е скрита магическа сила. Управлявай тази сила с помощта на знанието си за петте закона на златото и ти ще получиш част от богатствата на Вавилон.“

Глава VII Заемодателят на Вавилон

Петдесет златни монети! Никога преди Родан, майсторът на копия на стария Вавилон, не бил носил толкова много злато в кесията си. Той крачел бодро по голямата алея от палата на негово щедро Величество. Златото весело звъняло в кесията му, когато коланът му се полюшвал на всяка крачка – това била най-прекрасната музика, която бил чувал.

Петдесет златни монети! Всичките негови! Той не можел да повярва на щастието си.

Каква сила имали тези малки звънящи дискове. Те можели да купят всичко, което той желаел – голяма къща, земя, добитък, камили, коне, колесници – каквото пожелаел.

Как да ги използва? Тази вечер като свил по малката уличка към дома на сестра си, той не можел да си представи нищо, с което би заменил тези блестящи, тежки парчета злато. Той искал да ги задържи.

Една вечер няколко дни по-късно, смутеният Родан влязъл в магазина на Матон – заемодател и търговец на скъпоценни камъни и редки платове. Без да поглежда нито наляво, нито надясно към красиво подредените цветни артикули, той преминал в личната част на къщата на заемодателя. Тук той заварил почтения Матон, който се бил изтегнал на рогазката си и слугата тъкмо му сервирали вечеря.

„Искам да се посъветвам с теб, защото не знам какво да правя“ – рекъл Родан вяло, а косматите му гърди се показвали изпод разкопчания му кожен елек.

Продълговатото, бледо лице на Матон се усмихнало в знак на поздрав: „Каква си я свършил, че търсиш заемодателя? Да не си имал неуспех на игралните маси? Или си се забъркал с някоя жена? Познавам те от много години, Родан, но ти никога не си идвал при мен, за да търсиш помощ.“

„Не, не. Нищо подобно. Не искам от теб злато. Вместо това аз се нуждая от мъдрия ти съвет.“

„Виж ти! Виж ти! Никой не идва при заемодателя за съвет. Ушите ми сигурно ме лъжат.“

„Не те лъжат. Правилно си чул.“

„Възможно ли е това? Родан, майсторът на копия, демонстрира повече ум от всички останали, като идва при мен не за злато, а за съвет. Много хора идват при мен за злато, с което да поправят безразсъдните си постъпки. Но съвети не щат и да чуят. А кой е би могъл да даде по-добър съвет от заемодателя, при когото много хора идват с проблемите си?“

Ти ще вечеряш с мен, Родан. Ти ще бъдеш мой гост тази вечер. Андол – заповядал Матон на слугата си – извади рогозка за моят приятел Родан, майсторът на копия, който е дошъл при мен за съвет. То е мой гост. Донеси му много храна и му дай най-голямата ми чаша. Избери най-доброто вино, което добре да му се услади.

Сега ми кажи какво те притеснява?“

„Подаръкът от краля...“ – отговорил Родан.

„Подаръкът от краля? Кралят ти е направил подарък и това те тревожи? Какъв подарък?“

„Той беше много доволен от новия дизайн за острие на копие, който му представих и ме дари с петдесет златни монети и сега аз съм много объркан. Хората постоянно ме умоляват да споделя полученото с тях.“

„Това е естествено. Много хора желаят повече злато, отколкото имат и когато някой придобие голямо количество, те искат част от него. Но не можеш ли да кажеш „не“? Не е ли волята ти здрава като юмука ти?“

„На много хора мога да кажа „не“, но понякога е по-лесно просто да кажа „да“. Мога ли да откажа да го споделя със собствената си сестра, която много обичам?“ – попитал Родан

„Но сестра ти едва ли иска да ти отнеме наградата.“ – коментирал заемодателят.

„Не, но тя иска пари за съпруга си Араман, защото се надява той да стане богат търговец. Тя смята, че той никога не е имал шанс и ме умолява да му дам назаем златото си, за да стане той успешен търговец и да ми върне парите, когато реализира печалба.“

„Приятелю – рекъл Матон – темата, която поставяш е интересна. Златото носи на собственика си отговорности и нова позиция сред хората. То носи страх да не го изгубиш или да не ти го отнеме някой с хитрост. То носи чувство за сила и ти дава способността да правиш добро. От друга страна, то създава ситуации, в които добрите ти намерения могат да те поставят в затруднено положение.

Чувал ли си някога за фермера в Ниневия, който разбирал езика на животните? Сигурно не си, защото това не е от онези истории, които хората си разказват по време на работа. Ще ти разкажа историята, защото ти трябва да знаеш, че взимането и даването на заеми е нещо повече от простото преминаване на злато от едни ръце в други.

Фермерът, който разбирал какво животните си говорят, всяка вечер седял в двора на фермата си и слушал думите им. Една вечер той чул волът да се оплаква на магарето за тежестта на работата си: 'Аз тегля ралото от сутрин до вечер. Независимо колко е горещо, независимо колко са уморени краката ми и как ралото жули врата ми, аз трябва да работя. На теб ти е много по-леко. Имаш на гърба си цветно одеяло и само носиш господаря си където той пожелае. Когато той не те язди ти можеш да си почиваш и да ядеш зелена трева по цял ден.'

Магарето било добро същество и съчувствало на вола.

'Добри приятелю – отвърнало то – ти наистина работиш усилено и аз искам да облекча работата ти. Затова ще ти кажа как да получиш почивка за един ден. Сутринта, когато слугата дойде да ти сложи ралото, лежи на земята и не мърдай, за да си помисли той, че си болен и не можеш да работиш.'

Волът приел съвета на магарето и на следващата сутрин слугата се върнал при фермера и му казал, че волът е болен и не може да тегли ралото.

'Тогава – казал фермерът – впрегни магарето – орането трябва да продължи.'

И така магарето, което само искало да помогне на вола, цял ден трябвало да върши работата му. Когато дошла нощта и то било освободено от ралото, сърцето му било изпълнено с гняв, краката го болели и вратът му бил наранен.

Фермерът седнал на двора и заслушал.

Волът започнал: 'Ти си добър приятел. Благодарение на умния ти съвет аз цял ден си почивах.'

'А аз – отвърнало магарето – съм като много други простосърдечни същества, които се опитват да помогнат на приятел и в крайна сметка се налага да му вършат работата. От днес нататък ти си тегли ралото, защото чух господаря да казва, че ще те изпрати при касапина, ако още веднъж се разболееш. Надявам се да го стори, защото ти си мързеливец.'

След това те вече не си говорели – това бил краят на приятелството им.

—

Разбираш ли поуката от тази история, Родан?"

„Това е хубава история, но аз не виждам поуката от нея“ – признал Родан.

„Не мислих, че ще разбереш. Но поука има и тя е съвсем проста: ако искаш да помогнеш на приятел, направи го по такъв начин, че да не се натоварваш с неговата задача.“

„Не бях помислил за това. Това е мъдра поука. Не искам да поемам товара на сестриния съпруг. Но кажи ми, ти даваш злато на много хора – връщат ли всички те заемите си?“

Матон се усмихнал като човек с богат опит. „Бих ли могъл да давам заеми, ако заемците не ги изплащат? Заемодателят трябва да бъде мъдър и внимателно да прецени дали златото му ще бъде правилно оползотворено, така че да се върне обратно при него. Ако то бъде прахосано, аз ще остана без съкровището си, а длъжникът – със заем, който не може да изплати. Ще ти покажа своя сандък с оставените ми като гаранция вещи. Нека те сами ти разкажат историите си.“

Той донесъл в стаята голям сандък, покрит с розова свинска кожа и украсен с бронзови орнаменти. Поставил го на пода и приклепнал до него, поставяйки ръце на капака му.

„От всеки човек, на когото давам заем, аз получавам вещь и я поставям в този сандък. Тя остава тук докато заемът не бъде изплатен. Ако някой не ми върне златото, неговата вещь винаги ще стои в сандъка и ще ми напомня, че този човек не заслужава доверие.“

Най-сигурните заеми са на хората, които вече притежават вещи по-ценни от самия заем. Ако някой притежава земя, скъпоценни камъни, камили или други неща, които могат да бъдат продадени, то заемът със сигурност ще бъде изплатен. Някои от вещите за гаранция са скъпоценности с по-голяма стойност от самия заем. Други са обещания, че ако заемът не бъде изплатен според уговорката, сметките ще бъдат уредени чрез приписване на имот на мое име. В такива случаи аз съм сигурен, че златото ми ще бъде върнато с лихвите, защото е гарантиран чрез имот.

В отделна категория поставям хората, които имат способността да печелят. Това са гражданите като теб, които се трудят или служат срещу заплащане. Те имат приходи и ако са честни и не им се случи някакво нещастие, аз знам, че те ще изплатят получения заем и полагащата ми се лихва. Такива заеми са базирани на човешки труд.

Има и такива хора, които нямат нито собственост, нито гарантирани приходи. Животът е труден и винаги има такива, които не могат да се нагодят към него. Уви, вещите в този сандък често ме карат да съжалявам, че съм дал заеми на такива хора, макар и сумите не са големи."

Матон отключил сандъка и надигнал капака. Родан надникнал с интерес.

Най-отгоре на алено парче плат стояла бронзова огърлица. Матон я взел в ръце и нежно я погалил. „Тази огърлица завинаги ще остане в сандъка ми, защото собственикът ѝ отиде в отвъдното. Аз ценя високо тази вещь и с уважение си спомням за притежателя ѝ; той беше добър приятел. Ние дълго време търгувахме успешно, докато един ден той доведе жена от изтока и се ожени за нея. Тя беше красива, но не беше като нашите жени. Тя замъгли съзнанието му. Той разточително даваше златото си, за да задоволи желанията ѝ. Той дойде при мен, когато златото му беше свършило и беше изпаднал в голяма беда. Аз му дадох съвети. Казах му, че ще му помогна да възстанови контрол над финансите си. Той се закле да го направи...но не успя. В разправия със жена си тя го проболо с нож в сърцето."

„А какво се случи с нея?" – попитал Родан.

„В горчиво разкаяние тя се хвърлила в Ефрат. Аленото парче плат беше нейно притежание. Тези два заема никога няма да бъдат изплатени. Този сандък ти показва, Родан, че най-големият риск за заемодателя са човешките емоции. Това пък е нещо съвсем различно – Матон бръкнал в сандъка и извадил пръстен от волска кост – този пръстен принадлежи на фермер. Аз купувам килими от жена му. Преди години скакалците унищожиха реколтата му и семейството му нямаше храна. Аз му помогнах и когато новата реколта дойде той ми върна заема. По-късно той се върна и ми разказа за необикновени кози от далечна страна, за които чул от пътешественици. Те имали дълга козина, така фина и мека, че от тях жена му можела да направи килими каквито никой не е виждал във Вавилон. Той искал едно стадо от тези кози, но нямал необходимите пари. Аз му дадох злато, за да може да осъществи пътуването и да купи козите. Той тъкмо се върна със стадото и догодина аз ще изненадам заможните си клиенти с най-скъпите килими, които са имали щастието да купят. Скоро ще трябва да му върна пръстена, защото той винаги си плаща навреме."

„Всички ли са като него?" – запитал Родан.

„Ако заемът е за начинание, което носи печалба, то хората обикновено го връщат навреме. Но ако те искат пари, защото са харчили неблагоприятно, то аз те предупреждавам – бъди внимателен, ако искаш някога да видиш златото си отново."

„Разкажи ми за това" – помолил Родан, вдигайки тежка златна огърлица, красиво украсена със скъпоценни камъни.

„Моят добър приятел обича жените.“ – пошегувал се Матон.

„Аз все още съм много по-млад от теб“ – отвърнал му шеговито и Родан.

„Така е, но в този случай ти търсиш романтика там, където я няма. Притежателката на тази огърлица е възпалена и сбръчкана и говори толкова много, а казва толкова малко, че ме побърква. Едно време те имаха пари и бяха добри клиенти, но ги сполетя нещастие. Тя имаше син, когото искаше да направи търговец. Затова тя дойде при мен и взе назаем пари, за да може той да стане съдружник на собственик на керван и да пътува с камилите му, купувайки и продавайки стока в различни градове.

Този човек се оказа мошеник и изостави горкото момче в далечен град без пари и без приятели. Може би когато този младеж достигне зрялост той ще върне дълга си; до тогава аз не получавам лихва, а само много бръщолевене. Но признавам, че скъпоценните камъни на огърлицата са достатъчни да покрият разходите ми.“

„Майката посъветва ли се с теб, дали този заем е разумен?“

„Съвсем не. Тя вече си представяше сина си като заможен и уважаван вавилонец. Ако бях казал противното, това само щеше да я разяри. Осъзнавах риска за този неопитен момък, но тъй като тя осигури гаранция, аз не можех да ѝ откажа.

Това – продължил Матон, размахвайки дебело въже, вързано на възел – принадлежи на Небатур, търговецът на Камили. Когато той купува стадо по-голямо от капитала си, той ми носи този възел и аз му давам заем според нуждите ми. Той е мъдър търговец. Имам доверие на добрия му нюх и мога да му давам заеми без притеснение. Много други търговци във Вавилон са заслужили моето доверие, поради достойното си поведение. Гаранционните им вещи често идват и се отиват от сандъка ми. Добрите търговци са благословия за нашия град и за мен е от полза да им помагам да поддържат търговията в града ни в движение, за да може Вавилон да процъфтява.“

Матон взел от сандъка украшение във формата на тюркоазен бръмбар и с презрение го захвърлил на пода. „Буболечка от Египет – притежателят ѝ е нехранимайко и изобщо не смята да ми върне заетото злато. Когато му напомня той винаги ми отговаря: 'Как да ти платя като злата съдба ме преследва? Ти имаш много повече злато от мен.' Какво мога да направя аз? Бръмбарът е на баща му – достоен човек с ограничени средства, който заложи земята и стадото си, за да подкрепи начинанията на сина си. Младежът имаше успех в началото и започна да ламти за голямо богатство. Но той нямаше нужното знание. Бизнесът му се срива. Младите са амбициозни. Те търсят кратките пътища към богатството и привлекателните неща, които то символизира. За да добие богатство бързо, младия човек често взема необмислени заеми .

Младите хора, поради неопитността си, не осъзнават, че безнадеждния заем е като дълбока яма, в която можеш да затънеш бързо и дълго време да не можеш да се измъкнеш. Това е яма на съжалението и разкаянието, където душата на човек не намира покой нито денем, нито нощем. Но аз не съм против вземането на заеми. Напротив, аз го препоръчвам, ако златото се използва мъдро. Аз самият постигнах първия си успех като търговец със заето злато.

Но какво да направи заемодателят в този случай? Младежът е отчаян и не постига успех. Той е обезсърчен. Не се и опитва да изплати дълга си. Сърце не ми дава да отнема земите и стадото на баща му.“

„Ти ми казваш много неща, които исках да науча“ – казал Родан – „но не отговаряш на въпроса ми. Да дам ли петдесетте златни монети на съпруга на сестра ми. Тези монети означават много за мен.“

„Твоята сестра е добра жена, която аз ценя високо. Ако съпругът ѝ дойде при мен и ми поиска петдесет златни монети, аз бих го попитал за какво ще ги използва. Ако той отговори, че иска да стане търговец като мен и да търгува със скъпоценни камъни и скъпи мебели, аз бих му казал: 'Какви познания имаш в областта на търговията? Знаеш ли къде да купуваш на ниски цени? Знаеш ли къде да продаваш, за да реализираш добра печалба?' Може ли той да отговори положително на тези въпроси?“

„Не, не може“ – признал Родан – „Той много ми е помагал да правим копия и е работил малко в магазините.“

„Тогава бих му казал, че идеята му не е добра. Търговците трябва да научат занаята си. Амбицията му е достойна за уважение, но не е практична и аз не бих му дал злато. Но ако той каже: 'Да, помагал съм много на търговците. Знам как да пътувам до Смирна и да купувам килими на ниски цени. Познавам и много от богатите хора на Вавилон, на които бих могъл да продам килимите с голяма печалба.' Тогава аз бих казал:

'Намеренията ти са мъдри и амбицията ти е достойна за уважение. С удоволствие ще ти дам назаем 50 златни монети, ако ми дадеш гаранция, че те ще бъдат върнати.' Но ако той каже: 'Нямам какво да оставя като гаранция, освен честната си дума да ти върна златото с лихва.', тогава ще му отговоря: 'Аз много ценя всяка златна монета. Ако разбойници откраднат златото по пътя към Смирна или килимите на връщане, тогава ти няма да имаш средства да върнеш заема си и златото ми ще бъде изгубено.'

Златото, както разбираш, Родан, е стоката на заемодателя. То лесно се дава назаем, но ако го даваш безразсъдно трудно се получава обратно. Мъдрият заемодател не желае риск, а сигурно изплащане на заетата сума.

Добре е – продължил той – да помагаш на хората в беда, добре е да даваш на тези, които съдбата е ошетила. Добре е да помагаш на онези, които тъкмо започват, за да напреднат и да станат добри граждани. Но помощта трябва да се дава внимателно, ако не искаш – като магарето на фермера – в желанието си да помогнеш, да се натовариш с чуждите проблеми.

Пак се отклоних от въпроса ти, Родан, но чуй сега отговора ми: Задръж петдесетте си златни монети. Каквото си припечелил и каквото ти е било подарено е твое и никой не може да ти наложи да се разделиш с него. Само ти можеш да вземеш това решение. Ако искаш го дадеш назаем, така че то да ти носи още злато, то давай внимателно и на много места. Аз не обичам бездейното злато, а още по-малко обичам рисковете.

Колко години си се трудил като майстор на копия?“

„Вече три години“

„А колко си спестил за това време, като изключим кралския подарък?“

„Три златни монети“

„За всяка година работа ти, лишавайки се от много хубави неща, си спестявал от доходите си по една златна монета, така ли?“

„Точно така.“

„Тогава за петдесет години на саможертва ти би могъл да спестиш петдесет златни монети...“

„Това би било труд за цял един живот.“

„Мислиш ли, че сестра ти би опропастила спестяванията ти за петдесет години, за да може съпругът и да се пробва като търговец?“

„Не и ако бих говорил с твоите думи.“

„Тогава отиди при нея и кажи: ‘Три години съм се трудил без почивка, от сутрин до вечер, и съм се лишавал от много неща, които желая. За всяка година на работа и саможертва съм спестявал по една златна монета. Ти си моя любима сестра и аз желая съпругът ти да започне свой бизнес, в който да пожъне големи успехи. Ако той ми покаже план, който изглежда разумен и изпълним на моя приятел Матон, то аз с удоволствие ще му заема спестяванията си за цяла една година, за да има той възможността да докаже способностите си.’ Така кажи и ако той носи в сърцето си желание за успех, той ще го докаже. Ако се провали той няма да ти дължи повече, отколкото някога ще може да ти изплати.

Аз съм заемодател, защото имам повече злато отколкото мога да използвам в собствената си търговия. Аз желая моят излишък от злато да работи за други и по този начин да печели още злато. Не искам да рискувам да изгубя златото си, защото много съм работил и от много съм се лишавал, за да го придобия. Затова вече не го давам назаем на несигурни хора, които може би няма да ми го върнат. Нито пък бих го дал на тези, които не спазват уговорките си и не връщат златото навреме.

Разкрих ти, Родан, част от тайните на моят сандък с гаранционни вещи. Оттук ти би трябвало да прозреш силното желание на хората да взимат назаем повече отколкото могат да върнат. Виждаш колко често големите им надежди за огромната печалба, която биха могли да реализират, ако само имаха капитал, са празни надежди, които те нямат способността и знанията да осъществят.

Ти, Родан, сега имаш злато, което би трябвало да накараш да работи и да печели за теб. Ти ще станеш като мен заемодател. Ако внимателно пазиш златото си, то ще ти донесе богата печалба и ще бъде източник на приходи и удоволствия през целия ти живот. Но ако оставиш да ти избяга, ти до края на живота си ще съжаляваш и ще се разкайваш. Какво най-много желаяш да направиш с това злато?“

„Да го запазя.“

„Добре казано – отговорил Матон одобрително – „първото ти желание е сигурност. Смяташ ли, че в ръцете на съпруга на сестра ти то ще бъде защитено от загуби?“

„Страхувам се, че не, защото той не умее да пази златото си.“

„Тогава не се влияй от глупаво чувство за дълг. Ако искаш да помогнеш на семейството и приятелите си, намери други начини, вместо да рискуваш съкровището си. Не забравяй, че златото се изплъзва по неочаквани начини от тези, които не умеят да го пазят. По добре прахосай богатството си, отколкото да оставиш други да го изгубят. Какво желаяш от това съкровище, освен сигурност?“

„Да печели още злато за мен.“

„Отново говориш мъдро. Златото трябва да работи и да се увеличава. Мъдро заеманото злато може дори да се удвои преди човек като теб да остарее. Ако рискуваш да го изгубиш, то ти рискуваш да изгубиш и всичко, което то би могло да ти спечели. Затова не се подлъгвай по фантастичните планове на неопитни хора, които си мислят, че могат да накарат златото ти да донесе необикновено голяма печалба. Такива планове са

творения на мечтатели без познания по сигурна и надеждна търговия. Бъди умерен в очакванията си за печалба и така ти ще задържиш и дълго ще се радваш на богатството си. Да го дадеш с надеждата за огромна компенсация, означава сам да си навлечеш загуби.

Опитай се да сътрудничиш с хора и сдружения, чиито способности са доказани, за да може златото ти да ти носи добра печалба под мъдрото им ръководство и да бъде пазено от мъдростта и опита им.

Така ще избегнеш съдбата на повечето младежи, на които боговете решат да поверят злато.“

Родан благодарил на Матон за мъдрите съвети, но заемодателят даже не го изслушал, а добавил: „Подаръкът на краля ще те научи на много неща. Ако искаш да задържиш полученото ти трябва да бъдеш много внимателен. Често ще бъдеш изкушаван да го използваш. Ще чуеш много съвети. Ще ти бъдат предложени много възможности за голяма печалба. Историите от моя сандък трябва да ти служат като предупреждение: преди да извадиш и една монета от кесията си, бъди сигурен, че ще можеш да я поставиш обратно в нея. Ако искаш още съвети от мен, ела пак. С удоволствие ще ти ги дам.

Преди да си тръгнеш, прочети какво съм изписал на капака на моя сандък. То се отнася еднакво до заемодателя и до заемачия:

ПО-ДОБРЕ МАЛКО ПРЕДПАЗЛИВОСТ ОТКОЛКОТО ГОЛЯМО РАЗКАЯНИЕ!

Глава XIII Стените на Вавилон

Старият Банзар, мрачен воин от отминалите дни, стоял на пост пред прохода, водещ до върха на древните вавилонски стени. Отгоре смелите защитници се борели да удържат стените. От тях зависело бъдещето на този велик град и стотиците хиляди негови жители. Над стените се разнесъл рева на атакуващите армии, виковете на много хора, тежките стъпки на хиляди коне и оглушителния бумтеж на стенобойните машини, блъскащи по бронзовите порти.

На улицата зад портите се били разположили копиеносците, готови да защитят входа, ако портите поддадат. Те били само шепа хора. Основната армия на Вавилон била с краля си, далеч на изток, на великата експедиция срещу Еланитите. Не се очаквало градът да бъде атакуван по време на отсъствието им затова защитните сили бил ограничени. Неочаквано от север се спуснала мощната армия на Асирийците. Сега стените трябвало да издържат или Вавилон бил обречен.

Около Банзар се бе събрала голяма тълпа граждани. Пребледнели и уплашени, те чакаха новини от бойното поле. Те бил притихнали и гледали потока от ранени и мъртви, носени или изнасяни през прохода.

Тук се водела решаващата битка. След като три дена обикаляли града, враговете изведнъж хвърлили всичките си сили срещу този участък и тази порта.

Защитниците от върха на стените отблъсквали издигащите се платформи и обсадните стълби на нападателите със стрели и горящо масло, а ако врагът достигнал върха го

пробождали с копия. Срещу защитниците, хиляди вражески стрелци изсипвали стена от стрели.

Старият Банзар се намирал на най-доброто място за новини. Той бил най-близо до конфликта и първи научавал резултата от всяка атака.

Стар търговец си проправил път до пазача и с треперещи ръце рекъл: „Каж ми! Каж ми! – умолявал той – Нали не са влезли? Синове ми са с добрия крал. Няма кой да защити старата ми съпруга. Стоката ми – те ще я откраднат. Храната ми – нищо няма да ми оставят. Ние сме стари – прекалено стари да се защитаваме, прекалено стари и за роби. Ще умрем от глад. Каж ми, че те няма да влязат в града.“

„Успокой се, добри човече – отговорил Банзар – Стените на Вавилон са здрави. Върни се и кажи на жена си, че стените ще защитят вас и всичкото ви имущество. Движи се близо до стените, за да не те улучи някоя прелитаща стрела.“

Жена с дете в ръце застанала на мястото на стареца, когато той се оттеглил: „Сержант, какви са новините от върха на стените? Каж ми честно, за да мога да успокоя горкия си съпруг. Той лежи с треска от ужасните рани, които получи в битката, но настоява да му дам броня и копие, за да ме брани. Страшен ще бъде гнева на враговете ни, ако нахлуят в града – така казва той.“

„Не се бой, стените на Вавилон са високи и здрави и ще защитят теб и детето ти. Не чуваш ли виковете на безстрашните защитници, като изсипват казани с горящо масло над изкачващите се врагове?“

„Да, но също така чувам и тътена на стенобойните машини, блъскащи по портите.“

„Връщай се при съпруга си! Каж му, че портите са здрави и ще издържат на натиска. Каж му, че враговете се изкачват по стените, само за да бъдат прободени от нашите копиеносци. Внимавай къде вървиш и се крий зад сградите.“

Банзар отстъпил встрани, за да пропусне преминаващите тежко въоръжени подкрепления. Когато звукът от тежките им стъпки и звънтящите им бронзови щитове отминал, малко момиченце задърпало Банзар за колана.

„Каж ми, моля те, войнико, в безопасност ли сме? Чувам ужасяващи звуци. Виждам мъже, целите в кръв. Толкова съм уплашена. Какво ще се случи със семейството ми, с майка ми, с малкото ми братче и бебето?“

Мрачният воин погледнал надолу към момиченцето.

„Не се страхувай, дете“ – успокоил я той – „Стените на Вавилон ще защитят теб и майка ти и малкото ти братче и бебето. За вашата сигурност добрата кралица Семирамис издигна тези стени преди повече от сто години. Никога те не са били пробивани. Върни се и кажи на майка си и на малкото си братче, че стените на Вавилон ще ги защитят и че няма от какво да се боят.“

Ден след ден стария Банзар стоял на поста си и наблюдавал как подкрепленията преминават в редици през прохода и се бият докато не бъдат ранени или не паднат мъртви. Около него неспирно се тълпели множество уплашени граждани, с желанието да научат дали стените са още здрави. На всички той отговарял с достойнството на стар войник: „Стените на Вавилон ще ви защитят.“

Три седмици и пет дена устрема на вражеската атака не стихвал. Още по-страшен и мрачен стоял Банзар на прохода. Земята се била напоила с кръвта на многото ранени и се била разкаляла от неспиращите потоци от изкачващи се и спускащи се хора. Всеки ден телата на повалените врагове се трупали пред стените. Всяка вечер те били изнасяни и погребвани от командирите си. На петата вечер от четвъртата седмица, шумотевицата отвън затихнал. Първите слънчеви лъчи разкрили големи облаци прах, издигащи се зад отстъпващите армии на нападателите.

Защитниците надали мощен вик. Той бил повторен от войниците, чакащи зад стените и бързо се разнесъл по улиците. Победоносния вик се понесъл като буря из целия град. Хората излязли от къщите си. Улиците се изпълнили с радостни граждани. Натрупалия се през последните седмици страх се освободил в див радостен хор. От върха на високата кула на Храма Бел се възпламенил огънят на победата. Синият му дим се издигнал към небето, за да разнесе добрата новина надлъж и нашир.

Стените на Вавилон за пореден път отблъснали силен неприятел, решен да плячкоса богатите съкровища на града и да пороби жителите му.

Вавилон просъществувал векове наред, защото бил добре защитен. Стените на Вавилон били отличен пример за нуждата и желанието на човек за защита. Това желание е типично за цялата човешка раса. То е също така силно днес, както е било и през миналите векове.

Днес ние сме развили по-добри и всеобхватни начини, да осъществим тази цел. Днес, зад непробиваемите стени на застраховките, спестовните влогове и сигурните инвестиции, ние можем да се защитим срещу неочакваните трагедии, които понякога ни сполетяват.

НИЕ ТРЯБВА ДА СИ ОСИГУРИМ ПОДХОДЯЩА ЗАЩИТА

Глава IX ТЪРГОВЕЦЪТ НА КАМИЛИ ОТ ВАВИЛОН

Колкото повече огладняваш, толкова по-ясен става ума ти ... също така ставаш и по-чувствителен към миризмата на храна.

Таркад, син на Азуре, определено мислел така. Цели два дена той не бил ял нищо освен две малки смокини, които откраднал от надвесилите се над оградата на чужда къща клони. Само толкова могъл да откъсне преди ядосаната собственичка да го подгони по улицата. Нейните пронизителни писъци още звучали в ушите му докато крачел през пазарната част на града. Само те го възпирали да не открадне някой от изкушителните плодове от кошниците на продавачите.

Никога преди той не бил осъзнавал колко много храна има на пазара на Вавилон и колко приятно ухае тя. Като напуснал пазара, той достигнал гостилницата и известно време се въртял пред нея. Надявал се тук да намери някой познат; някой, който да му заеме една медна монета, с която да спечели благосклонността на недружелюбния гостилничар, а с това и малко храна. Без медната монета той отлично знаел, че не е желан в гостилницата. Така замислен, той неочаквано се изправил лице в лице с човека, когото най-много искал да избегне. Това бил високият и слаб Дабасир, търговецът на камили. Измежду всичките приятели и познати, от които бил взимал пари назаем без да ги върне, Дабасир го карал да се чувства най-неловко.

Лицето на Дабасир засияло от радост: „Ха! Таркад, тъкмо тебе търсих, за да ми върнеш двете медни монети, които ти дадох назаем преди два дена; както и сребърника, който ти дадох преди това. Добре, че се срещнахме, защото тези монети ми трябват. Е, момче, носиш ли парите?“

Таркад заекнал и лицето му почервеняло. Стомахът му бил празен и нямал сили да спори с така директния Дабасир. „Съжалявам, много съжалявам,“ – измънкал той слабо – „но

днес нямам нито медни, нито сребърни монети, с които да изплатя дълга си.“

„Тогави ги намери!“ – настоял Дабасир. – „Със сигурност можеш да се сдобиеш с няколко медни монети и един сребърник, за да върнеш услугата на стар приятел на баща ти, който ти помогна в беда.“

„Не мога да ти платя, защото зла съдба ме преследва.“

„Зла съдба? Ти виниш боговете за собствените си недостатъци? Зла съдба преследва всеки, който мисли повече за взимане на заеми, отколкото за изплащането им. Ела с мен, момче. Гладен съм и докато ям ще ти разкажа една история.“

Таркад се сепнал от бруталната откровеност на Дабасир, но поне получил покана да влезе в бленуваната гостилница.

Дабасир го избутал в ъгъла на стаята и двамата седнали на малки възглавнички.

Когато гостилничарят Каускор се появил с усмивка на лице, Дабасир се обърнал към него с характерната си прямота: „Каускор, ти дебел пустинен гушер, донеси ми кози крак – добре изпечен и сочен; донеси ми и хляб и различни зеленчуци, защото съм гладен и искам много храна. Не забравяй и приятеля ми – донеси му чаша вода – изстудена, защото денят е горещ.“

Сърцето на Таркад се свило. Трябва ли да стои тук и да пие вода, гледайки как този човек поглъща цял кози крак? Нищо не казал. Не знаел и какво да каже.

Дабасир, обаче, не умее да мълчи. Усмихвайки се и махайки приветливо на другите клиенти, много от които той познавал, Дабасир продължил:

„Чух от пътешественик, който тъкмо се върна от Урфа, че някакъв богаташ имал парче камък, изрязано толкова тънко, че можеш да гледаш през него. Богаташът го поставил на прозореца на къщата си, за да я пази от дъжд. Камъкът бил жълт – така каза пътешественикът – и когато погледнал през него, целият свят изглеждал странен и нереален. Какво мислиш ти, Таркад? Мислиш ли, че целият свят може да се струва на човек в различен от истинския си цвят?“

„Предполагам, че може“ – отговорил младежът, много по-заинтересован от мазния кози крак поставен пред Дабасир.

„Е, аз пък съм сигурен, че може, защото аз самият съм виждал целия свят в нереални цветове. Историята, която искам да ти разкажа показва как аз се научих отново да виждам света в правилните цветове.“

„Дабасир ще разказва история“ – прошепнал мъж, обядващ на съседната маса и придърпал възглавничката си близо до масата на търговеца на камили. Други клиенти също взели храната си и насядали в полукръг около Дабасир. Те шумно мяскали в ушите на Таркад и размахвали сочни бутове пред носа му. Само младежът нямал храна. Дабасир не му дал от неговата; не му предложил дори и малкото парченце хляб, което се отчупило от питата му и паднало на пода.

„Историята, която ще ти разкажа“ – подхванал Дабасир, правейки пауза, за да отхапе голяма хапка от козия крак – „е от моята младост. От тази история ще разбереш как аз станах търговец на камили. Знае ли някой, че едно време аз бях роб в Сирия?“ Сред слисаните слушатели се разнесе шепот.

„Когато бях млад“ – продължил той след още една голяма хапка от козия крак – „аз научих занаята на баща си – седларство. Аз работех в работилницата му и се ожених. Като всеки младеж без големи умения, аз изкарвах съвсем малко пари – достатъчни да издържам семейството си по скромен начин. Мечтаех за хубави неща, но не можех да си ги позволя. Но един ден открих, че търговците ми имат доверие и мога да им плащам по-късно, дори и да нямам пари в момента.“

Млад и неопитен, аз не знаех, че ако харчиш повече, отколкото печелиш, сам си копаеш

гроб и се обричаш на проблеми и унижения. Така че аз си купих хубави дрехи, луксозни вещи за добрата си съпруга и мебели за нашия дом – все неща, които далеч надхвърляха възможностите ми.

Плащах когато мога и за известно време всичко беше добре. Но след време започнах да осъзнавам, че не мога едновременно да храня семейството си и да изплащам дълговете си с малките си доходи. Кредиторите започнаха да ме преследват и настояваха да платя разточителните си покупки. Животът ми стана тежък. Жена ми се върна при семейството си, а аз реших да напусна Вавилон в търсене на друг град, където млад човек като мен би имал по-добър шанс.

Две години работих в кервани, но не намирах нито покой, нито успех. Поради това аз се присъединих към група разбойници, които дебнеха в пустинята и нападаха невъоръжени кервани. Такива дела бяха позор за името на баща ми, но аз виждах света през цветен камък и не осъзнавах колко низко бях паднал.

Първият ни грабеж беше успешен и ние плякосахме много злато и коприна и ценна стока. Взехме плячката до близък град и я пряхосахме.

Следващият път нямахме такъв късмет. Тъкмо бяхме направили удара си, когато ни нападна охраната на кервана. Двамата ни водачи бяха убити, а останалите бяхме откарани в Дамаск, където ни съблякоха и продадоха като роби.

Аз бях купен за две сребърни монети от сирийски пустинен богаташ. Остригаха косата ми и ми дадоха само препаска като облекло. Не бях много по-различен от другите роби. Бях глупав младеж и си мислех, че това ще бъде просто едно приключение, докато господарят ми не ме заведе при четирите си жени и им каза, че могат да ме имат като евнух.

Тогава ясно осъзнах безнадеждното си положение. Тези пустинни хора бяха свирепи и войнствени. Бях тяхна собственост, без оръжие или други средства за бягство.

Стоях страхливо, докато четирите жени ме оглеждаха. Чудех се дали мога да очаквам жал от тях. Сира, първата жена, беше по-стара от останалите. Тя ме гледаше безчувствено и това ме плашеше. Следващата беше надменна красавица, която ме погледна с такова безразличие, все едно бях земен червей. Другите две по-млади жени се хихикаха, като че всичко това беше някаква забавна шега.

Имах чувството, че цяла вечност стоях пред тях в очакване на присъдата си. Всяка от жените чакаше другата да реши. Накрая Сира заговори с безчувствен глас:

‘Имаме достатъчно евнуси, но камиларите ни са малко, а и повечето от тях са безполезна сган. Днес исках да посетя майка си, която е болна, но няма роб, на когото да се доверя да води камилата ми. Попитай този роб дали може да води камила.’

Господарят ми ме попита: ‘Какво знаеш за камилите?’

Опитвайки да прикрия облекчението си, аз отговорих, че мога да ги карам да коленичат, да ги товаря, да ги водя по дълъг път без да се уморявам; ако е необходимо мога да поправам юздите им.

‘Този роб звучи убедително’ – отбеляза господарят ми – ‘Ако искаш, Сира, можеш да го вземеш като камилар.’

И така аз бях подарен на Сира и на същия ден заведох камилата ѝ по дългия път към дома на болната ѝ майка. Използвах възможността да ѝ благодаря за помощта и да ѝ кажа, че не съм роб по рождение, а син на свободен човек – достоен седлар от Вавилон. Разказах ѝ и голяма част от историята си. Нейните коментари ме объркаха и по-късно аз много мислех над тях:

‘Как можеш да се наричаш свободен човек, щом слабостите ти са те докарвали дотук? Ако

човек носи душата на роб, то той ще стане такъв, независимо от произхода си, също както водата винаги се изравнява. Ако човек носи душата на свободен човек, не би ли станал той уважаван и достоен жител в собствения си град, независимо какви нещастия го сполетят?’

Една година бях роб и живеях с робите, но не можех да стана като тях. Един ден Сира ме попита: ‘Другите роби се сприятеляват помежду си и харесват компанията си. Защо единствено ти стоиш сам в палатката си?’

На което аз отговорих: ‘Обмислям думите ти. Чудя се дали имам душата на роб. Не съм като тях, затова аз стоя настрана.’

‘Аз също стоя настрана’ – призна ми тя – ‘зестрата ми беше голяма и съпругът ми ме взе заради нея. Но той не ме обича, а всяка жена мечтае да бъде обичана. Поради това и поради неспособността ми да имам деца, аз трябва да стоя настрана. Ако бях мъж, по скоро бих умряла, отколкото да живея като роб, но обичаите на нашето племе превръщат жената в робиня.’

‘Какво мислиш ти за мен?’ – попитах я аз изведнъж – ‘Имам ли душа на свободен мъж или на роб?’

‘Имаш ли желание да върнеш дълговете си във Вавилон?’ – отвърна тя с въпрос.

‘Да, имам желание, но не виждам начин.’

‘Ако безразлично оставяш годините да се изнижат, без да положиш усилие да върнеш заемите си, то ти си по-низък и то роб. Роб е всеки, който не уважава себе си, а никой не може да уважава себе си, ако не плаща дълговете си.’

‘Но какво мога да направя аз сега като роб в Сирия?’

‘Остани си роб в Сирия, нищожество толкова!’

‘Аз не съм нищожество!’ – отричах аз.

‘Докажи го.’

‘Как?’

‘Не се ли бори вашият велик крал с враговете си по всеки възможен начин и със всички налични сили? Дълговете ти са твоите врагове. Те са те прогонили от Вавилон. Ти не си се погрижил за тях и те са станали прекалено силни за теб. Ако се беше борил с тях като мъж, ти можеше да ги победиш и да си уважаван сред съгражданите си. Но ти не си имал сърцето да се бориш и сега самоуважението ти се е сринало до такава степен, че си станал роб в Сирия.’

Дълго обмислях жестоките й обвинения и съчинявах множество думи в своя защита, за да докажа, че не съм роб по душа, но няхах възможност да ги кажа. Три дена по-късно прислужницата на Сира ме извика при господарката си.

‘Майка ми отново е много болна’ – каза Сира – ‘Оседлай две от най-добрите камили на съпруга ми. Натовари ги с вода и храна за дългото пътуване. Прислужницата ми ще ти даде храна от кухненската палатка.’ Аз натоварих камилите, учудвайки се на голямото количество провизии, което получих от прислужницата, въпреки че майката на Сира живееше само на един ден път. Прислужницата яздеше задната камила, която ни следваше докато аз водех камилата на моята господарка. Тъкмо се стъмваше когато стигнахме дома на майка й. Сира освободи прислужницата си и ми каза:

‘Дабасир, имаш ли душа на свободен човек или душа на роб?’

‘На свободен човек’ – настоях аз.

‘Сега имаш шанс да го докажеш. Господарят ти и неговите подчинени са се напили до несвясст. Вземи тези камили и бягай.’ – тя му подаде и вързоп с дрехи – ‘Преоблечи се в тези дрехи, за да не приличаш на роб. Ще кажа, че си откраднал камилите и си избягал докато аз съм била на посещение на болната си майка.’

'Ти имаш душата на кралица' – рекох ѝ аз – 'Много искам да ти дам щастие.'

'Няма да намеря щастие като избягала съпруга в далечна страна, сред чужди хора.' – отвърна тя – 'Върви по пътя си и нека боговете на пустинята те закрилят, защото пътят е дълъг и по него няма да намериш вода и храна.'

Благодарих ѝ от все сърце и забързах в нощта. Не познавах тази местност и имах само смътна представа в коя посока се намира Вавилон, но смело закрачих през пустинята към далечните хълмове. Яздех едната камила, а другата водех. Пътувах цяла нощ и през целия следващ ден, защото знаех каква ужасна съдба очаква всеки роб, който открадне собствеността на господаря си и се опита да избяга.

По пладне стигнах неравна местност, също така безлюдна като пустинята. Острите скали нанаряваха краката на верните ми камили и не след дълго те едва кретаха по пътя. Не срещях нито човек, нито звяр. Добре разбирах защо всички избягват тази негостоприемна земя.

Малко хора преживяват пътуване като моето, за да могат после да разкажат за него. Ден след ден ние упорите вървахме напред. Водата и храната свършиха. Слънцето беше безжалостно. В края на деветия ден аз паднах от камилата си и чувствах, че няма да имам сили отново да се кача на седлото. Със сигурност щях да умра, изгубен в тази безлюдна местност.

Легнах на земята и заспах, и не се пробудих до първите лъчи на следващата сутрин. Изправих се и се огледах. Имаше лек хлад в сутрешния въздух. Камилите ми лежаха обезсърчени недалеч от мен. Около мен имаше само необятна пустош, покрита със скали, пясък и бодливи растения. Нямах и следа от вода или храна.

Възможно ли е краят ми да дойде на това тихо и спокойно място? Умът ми беше по-ясен от всякога. Тялото ми сякаш вече нямаше значение. Напуканите ми, кървящи устни, пресъхналият ми и подут език, празният ми стомах – всичко това вече не ме мъчеше както предния ден.

Погледнах в далечината и отново се запитах: 'Имам ли душата на роб или на свободен човек?' Тогава ясно осъзнах, че ако се предам, ако продължа да лежа в пустинята и умра, то аз имам душата на слуга. Това би била смърт достойна за избягал роб.

Но ако имам душата на свободен човек, какво трябваше да направя тогава? На всяка цена трябваше да се върна във Вавилон, да платя на хората, които ми имаха доверие, да донеса щастие на жена си, която искрено ме обичаше и да накарам родителите си да се гордеят с мен.

'Дълговете ти са твоите врагове. Те са те прогонили от Вавилон.' – беше казала Сира. И тя беше права. Защо се бях отказал да се боря като мъж? Защо позволих на жена си да се върне при родителите си?

Тогава се случи нещо странно. Целия свят ми се видя в нови цветове; сякаш до сега бях гледал през цветен камък, който изведнъж беше отстранен. Най-сетне виждах истинските ценности в живота.

Да умра в пустинята? Не и аз!

С нов поглед върху живота, аз разбрах какво трябва да направя. Първо ще се върна във Вавилон и ще се изправа лице в лице с всеки, на когото дължа пари. Ще им кажа, че след години на странстване и нещастие, аз съм се върнал, за да платя дълговете си толкова бързо, колкото боговете ми позволят. След това ще построя дом за жена си и ще стана гражданин, с когото родителите ми да се гордеят.

Дълговете бяха мои врагове, но хората на които ги дължах бяха мои приятели, защото ми бяха имали доверие и ми бяха повярвали.

Едва се държах на краката си, но се изправих. Какво значение имаше гладът? Какво значение имаше жаждата? Те бяха просто малки пречки по пътя към Вавилон. В мен биеше сърцето на свободен човек, който се връща да победи враговете си и да възнагради приятелите си. Бях изпълнен с решителност.

Уморените очи на камилите ми се съживиха от новата нотка в прегракналия ми глас. С големи усилия и след много опити те се изправиха на крака. С мъка те напредваха на север, където предполагах, че се намира Вавилон.

Намерихме вода. Достигнахме до по-плодородна местност със трева и плодове.

Намерихме пътя към Вавилон, защото за душата на свободния човек, живота е поредица от проблеми, които той решава, докато душата на роба хленчи: 'Какво мога да направя аз, който съм нищо и никакъв роб?'

А ти Таркад? Прояснява ли празния ти стомах ума ти? Готов ли си да поемеш отново по пътя, водещ към самоуважение? Можеш ли да видиш света в истинските му цветове? Имаш ли желание да платиш дълговете си, колкото и големи да са те и отново да станеш уважаван вавилонец?"

Очите на младежа се просълзили. Той се изправил, а на лицето му се четяла готовност.

„Ти ми показва какво трябва да направя; аз вече чувствам как сърцето на свободен човек бие в мен.“

„Но как върна дълговете си след като се върна във Вавилон?" – обърнали се любопитните слушателите към Дабасир.

„Когато човек е решен да направи нещо, той винаги намира начин.“ – отговорил Дабасир

– „Аз имах решителността и си поставих за цел да открия начин. Първо посетих всеки човек, на когото бях задължен и го помолих да прояви търпение докато събера достатъчно пари. Много от тях се зарадваха да ме видят. Някои ме наругаха, но други предложиха помощ; един от тях ми даде точно помощта, от която се нуждаех. Тва беше Матон, заемодателят. Като разбра, че съм се занимавал с камили в Сирия той ме изпрати при стария Небатур, търговеца на камили. Небатур тъкмо бе получил пари от краля, с които да купи много стада камили за голямата експедиция на негово величество. При Небатур аз приложих знанията си за камилите. Постепенно съумях да изплатя всяка медна и всяка сребърна монета. Чак тогава аз можех да вдигна гордо глава и да се почувствам пълноценен човек.

Дабасир отново се обънал към храната си. „Каускор, охлюв такъв.“ – извикал той силно, за да го чуят в кухнята – „храната е студена. Донеси ми още топло месо от пещта. Донеси голяма порция и за Таркад, синът на моя стар приятел, който е гладен и ще яде заедно с мен.“

Така завършила историята на Дабасир, камиларя от Вавилон. Той открил душата си когато осъзнал голяма истина, истина която била известна и използвана от мъдри хора дълго преди неговото време.

Тази истина е помагала на хора от всички времена да се избавят от трудности и да постигнат успех. Тя ще продължи да прави същото за всеки, който има мъдростта да проумее магическата ѝ сила. Тя може да бъде използвана от всеки, който чете тези редове:

**КОГАТО ЧОВЕК Е РЕШЕН ДА НАПРАВИ НЕЩО,
ТОЙ ВИНАГИ НАМИРА НАЧИН.**

Съдържание

1. [Вавилон](#)
2. [Човекът, който желаше богатство](#)
3. [Най-заможният човек във Вавилон](#)
4. [Седемте лекарства за празна кесия](#)
 - [Първо лекарство – Започни да пълниш кесията си](#)
 - [Второ лекарство – Контролирай разходите си](#)
 - [Трето лекарство – Накарай златото си да расте](#)
 - [Четвърто лекарство – Пази богатството си от загуби](#)
 - [Пето лекарство – Превърни дома си в доходоносна инвестиция](#)
 - [Шесто лекарство – Осигури бъдещи приходи](#)
 - [Седмо лекарство – Подобри способността си да печелиш](#)
5. [Как да срещнеш богинята на Късмета](#)
6. [Петте закона на златото](#)
7. [Заемодателят на Вавилон](#)
8. [Стените на Вавилон](#)
9. [Търговецът на камили на Вавилон](#)
10. Глинени плочи от Вавилон – *виж сканираните страници (ако имаш време ги добави тук)*
11. Най-големият късметлия във Вавилон – *виж сканираните страници (ако имаш време ги добави тук)*